Контрольный экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, вІашагІкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1923 шера денз ★ ЕРА, 5 АПРЕЛЬ, 1990 ШУ. ★ № 40 (7854). ★ Мах 3 кеп.

Яхьа дневник

ЛаьрхІар кхоачашду

ШийтталагІча пятилеткагІа хадданза тІехьаюсаш хьаенача Н. Анисимова цІерагІча — Новогрозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода технологаша хьинаре къа а хьегаш, башха-дика производственни хьокхамаш доах укх шера. Цхьаккха бутт дІабахийтац цо пачхьалкхен план меттел тІанийца декхараш а дикка тІехкхоачаш ца деш. Цудухьа дерригача технико-экономически хьокхамий укх шера хьалхарча квартала план кхоачашъярах рапорт делар предприяте технологаша 20 марта. Цу юхедисача деношка пачхьалкхен планагІа лаьрхІачул совгІа цар арахийцар бІаьш эзараш сомий маьха товарни продукци. Шоай потребителашта продукци лоаттаяра дола договорни декхараш а дизза кхоачашдир цар. Къахьегама овсарле лакхъяра кхаь бетта задани ши процент тІехкхоачаш а яь, планал тІех арахийца еррига продукци хьайнр духхьал из лакхъяра чотагІа.

Заводерча установкайн цехийн коллективех дукхагІъяраш тІехкхоачашдеш я шоаш укх шера тІанийца доккхий декхараш. Царна юкъе а къаьстта дика болх беш хиларца белгалъяьнна я укх шера Седяков Павел Александрович керте латтача ЛЧ-35 яхача установкан Якимец Геннадий Семеновича кулгалдеча ЛЧ-24 яхача установкан коллективаш. Иштта тІехдика производственни хьокхамаш доахаш ба Тарасов Александр Николаевич керте латта центральни газофракционирующи установка технологаш.

Деша дай бац

Укх тІехххьарча массехк шера тІанйица декхараш меттел пачхьалкхен план а кхоачаш ца еш, дукха декхар тІадусаш хьабоагІарех ба Негинский Леонид Моисеевич керте латтача Грозненски «Автоспецоборудование» яхача опытно - экспериментальни завода машинашъераш. Иштта къахьегача цар шоай болх тоабара цхьайола мероприятеш белгала а яьха, доккхий декхараш тІанийцадар пятилетка тІехххьарча шера. Чакхъяьннай укх шера хьалхара квартал. Долче, мишта кхоачашду цар шоаш тІанийца декхараш? Цу юкъа баьча балха итогаша хьахьокхачох, уж шоай деша дай хиннабац. ТІанийца декхараш меттел, пачхьалкхен план а гаьнна кхоачашъяц цар. ДІабахача кхаь бетта планагІа лаьрхІачох ара ца хецаш йисай завода коллективо 190 эзар сома маьха тайп-тайпара продукци. ХІаьта цу юкъа заданел кІезигагІа арахийцай цо цхьа бІаь эзар сом мах бола нормативно-цІена продукци.

Халкъа эша товараш арахецара заданехи шоай потребителашта продукци лоаттаяра долча договорни декхарехи низткъа мара лоархІабаьбац предприяте машинашъераш. Къахьегама овсарле лакхъяра задани а кхоачашъяь цар.

Перестройке хьалхалаттараш

Наха баркал оал

«Чечингобувьбыт» производственни объединенена чуйоагІача № 34 йолча кога гІирса мастерске коллективо цхьаккха бутт дІабахийтац пачхьалкхен план меттел тІанйца декхараш а тІехкхоачаш ца деш. Керттерча даькъе цо кхоачашдераш ремонтни балхаш да. ХІара бетта планагІа 2500 сома маьха кога гІирса ремонт е езаш я из. Нагахьа бутт дІабахийтац мастерске обувщикаша 2800 сома маьха а кхы тІех а ремонтни балхаш ца деш.

Из мастерской Грознерча Мичурина цІерагІча поселке хьайийла биъ бутт боалаш мара латтац. Цхьабакъда, цу лоццача хана укх поселке бахача бІаьш эзараш болча наха дукха гІулакх даьд цун болхлоша. Хьалха дІадахача шерашка санна шоай кога гІирс бехача, е кІезиг-мезг ремонт е езаш хилча городе хьааха безаш хулар поселке баха нах. ХІанз царна чІоагІа аьттув болаш да из хьаьеллар. Мастерске шоай кога гІирс тоабайта укхазара дІаболхача нахах нагахьа саг дІаводац обувщикашта баркал ца оалаш.

Цун керттера бахьан да мастерскерча обувщикаша хьинар кхо ца деш къа а хьегаш, шоашка хьакхаьча заказаш цар тІехдика кхоачашдар. Йоккха яц мастерске коллектив. Цунна керте латта бригадир Амирханов ІаьлиЙ Іумар а тІехьа дІалаьрхІача пхи саг мара вац укхаза болх беш. Обувщика балха тІа Іалаьмате йоккха опыт йолаш ва коллектива кулгалхо. 45 шу гаргга ха я цо обувщика профессех къахьега. ХІаьта 38 шу дизад обувщикий бригадир, мастер волаш цо болх бу. Цу шерашка ший балха тІа Іалаьмате йоккха опыт Іоаьяй цо. Долче, цунна дика хов ше керте латтача обувщикий къахьегами царна юкъера яхьи кхетамца вІаштІехььяккха. Цудухьа балха тІа керд-керда коталонаш йоахаш хьайоагІа мастерской коллектив.

Дукха кхетама болх бу цо обувщикашца. Царна эшачув, дезачун хадданза йоакхо еш, царна юкъера барт чІоагІбеш хьавоагІа из. Материально-технически Іалашо елга а махетта дика вІаштІехьдаьккхад. Цудухьа обувщикий балха тІа хьовзам хинна цхьа моттиг вийслац. Иштта вола шоай бригадир чІоагІа лоархІаши сийдеши ба обувщикаш.

Ший опыт, дикагІйола балха методаш кимаьрша дІайовзийт І. Амирхановс мастерскерча болхлошта. ХІаьта обувщика говзал цо Іомаяь нах итташ ба. Цудухьа укхазарча кагирхой хьехамчех эггара дикагІа лоархІачарех цаІ ва из.

Цунна балха тІа карагІдийнна гІулакхаш белгала а доахаш, дукха сийлен грамоташ, ахчан премеш, маьхера совгІаташ тийннад Іумара. «Къахьегама ветеран» яха сийлен цІи еннай цунна.

СУРТА ТІА: обувщикий бригадир І. Амирханов.

И. ПЛИЕВА сурт.

ПЛАНАЛ ТІЕХ 3800 ТОНН...

ШийтталагІча пятилетка тІеххьарча шера доккхий декхараш тІанийцад «Малгобекнефть» НГДУ мехкдаьттахоша. Уж ханал хьалха кхоачашдара карара шу доладелча денз шоай ерригача таронех бизза пайда ийбу цар. Капитальнни лаьттан кІален ремонт а еш, мехкдаьтта дала йолайолийт дукkхача хана денз болх ца беш лаьтта къаьна скважинаш. Скважинашкара «Іаьржа дошув» цІендаь хьадаккхара хий, газ чуухийташ низ тІалоаттабу тІоанашта, кислотни обработкаш ю призабойни зонашта, иштта кхыйола организационно-технически мероприятеш чакхйоах. Уж балхаш дарах беттагара беттага дукхагІа хул НГДУ коллективо доаккха мехкдаьттеи гази. Дерригача технико - экономически хьокхамий хьалхарча квартала план дикка тІехкхоачаш а яь, заданел тІех цо даьккхад 3800 тонн мехкдаьтта. ХІаьта йоагІачул дукхагІа яьккхай кхо бІаь эзар кубически метр газ. Кхаь бетта заданел совгІа маьхалъяьккхай 60 эзар сом мах бола товарни продукци.

Шоай потребителашта поставкаш яра дола договорни декхараш а хІара бетта дизза кхоачашдеш хьабоагІа НГДУ мехкдаьттахой. Къахьегама овсарле лакхъяра квартала задани йиъ ахи процент тІехкхоачашъяьй цар. ЙоагІачул дукхагІа продукци маьхалъяккхарах, массе а тайпа материалаш кхоярах пачхьалкхенна эзараш сомаш кходаьд цар.

«Малгобекнефть» НГДУ промыслашта юкъе яьржача яхье хьалха а латташ, хьайоагІарех я Акинин Александр Васильевич керте латтача мехкдаьттен гази йоахача йиълагІча цеха коллектив. Духхьал цо ше кхаь бетта планал совгІа даьккхад 2300 тонн мехкдаьтта. ХІаьта еррига управлене йоагІачул совгІа яьккхача газах дукхагІъяр цо яьккха я. Шоаш укх шера тІанийцача декхарех тІехдика лоархІабеш ба Ахриев Берснакъей Мамцов Василийн керте латтача цхьоалагІчеи кхоалагІчеи промыслай мехкдаьттахой а.

Б. ДОТМАРЗИЕВ.

Мишта кхоачашду декхараш

ГІулакхаш во деце а ...

Сунженски района «Заветы Ильича» яхача колхозе ворхІ бІаь совгІа бежан да, царех 150 етт а болаш. Из санна болча зІамигача боахамо кхы дукхагІа хьайбаш леладе чот а яц.

— Тахан бетташ 128 етт ба тха ферме, — аьлар зоотехника Цечоев Мухьмада. — ЦІаккха ца хиннача бесса дукха хьайбай продукци яьккхай оаха карарча шера хьалхарча кхаь бетта. Пхи ди хьалха кхоачашъяьй пачхьалкхенга шура йохкара план. Дийнахьа хІара беттача Іаттагара 10—11 килограмм йоакхх из тха дояркаша.

Зоотехника яхачох ца тешаш контрольни журналага хьежар со. ТІеххьарча дийнахьа пачхьалкхенна дІачуенна шура 1362 килограмм яр. Кхы лохагІа дар кІира хьалха а бутт хьалха а хинна хьокхамаш.

Долче, нийса да-кх Цечоева яхар!

Дика дагайоагІа сона укхазарча ферме цхьан Іаттагара ши килограмм шура яьккхача доккхал деш хинна ханаш. Цох лаьца цкъа мо дукkхаза яздаьд «Сердало» тІа а кхыча газеташ тІа а. Дале а, хІанз «Заветы Ильича» яхача колхоза хьайбаш леладераш районерча фермай коллективашта юкъе яьржача социалистически яхье хьалхалаттарашца ба. Цул совгІа, тІехкхоачашъю цар дулх дІадалара план а.

Из деррига хьахезача, ферма балхах критически хьисапе язде дезаргда-кх, аьнна, юххьанца са хинна уйла хувцаелар. Цхьабакъда, дІахо дийцача йохайир са дегаІоз.

— Фермера деррига хьайбаш Іангара дахара 140 тонн йол, 360 тонн начоа хий мо эшаш я ферме. 2500 тонн силоси сенажи, 280 тонн фуъ эш, — аьлар М. Цечоева. — ХІаьта оаха соахкара гуйре дІайолайир 1900 тонн силоси 50 тонн фуъи мара боацаш. Кхыча боахамашкара ийцар 118 тонн йол, кхыдола доакъараш. Дукха рузкъа дІахеца дезаш хилар цу гІулакха. ТІаккха дІа-хьа хийхкача транспортахи эрна доадаьча доагорахи дувца а мича деза. Цу дерригне чІоагІа алсамдаьккхар продукци яккхара дІадодар: центнер шурех 70 сом совгІа дахар.

Доакъара база геттара леладара хиларо юхатетт ферма коллектива болх. Цхьаккха дарба доацача лазара тарайийрзай из проблема. ХІаьта укх шера а кхашкара балхаш тІехьдалар теркал дича дІахо йодача хана а паргІатта садаикха йиш йолаш хургбац укхазара болхлой.

Из мара деций? Хьогвен трактор, керда погрузчик. Хьайбай корпусаш тоае еза ха тІехъяьннай.

— Ремонт е езилга дагадехача дега лазар экхх тхона, йоах Цечоева Мухьмаден ветеринарни лоро Дербичев Ахьмаден. — Соахка санна мара кийчам ца хуле, деррига а каьхата тІа дусаргда. Мишта бергба из болх хьастамаш, хьу, цемент, кІира ца хилча. Яц яхаш багІарах тІаккхета хІама дац, цхьа оамал бе беза-кх цу даькъе колхоза кулгалхоша.

Кхы а чІоагІагІа Іокадаш дувц хьайбаш леладераша района торговле болхлоша шоай цхьаккха йоакхо еш ца хиларах.

— Е лаьтта а, е сигала а доацаш дисад тхо, — йоах цар. — Дефицитни товараш тел кхыча фермай болхлошта. Тхона хІанзарчоа цхьа шаьра маха а кхаьчабац. Цун бахьан тахха гІертадар тхо, Сунженски райпо а дац. Цар Галашкарча сельпо дІахьожадир, шо цига тІачуоІдац, аьнна. Сельпора юха райпо лаьхкар тхо. Иштта го тувсаш лел тхо, тхоаш мичахьа сайцача бакъахьа да ца хов.

Ферма коллектива хьалташ талмастта кхоачашдар бахьан долаш, Алхасте бахача наьха колхоза хьайбаш боахамца безам боабаьб. Саг ваьккхаш хьайбаьб фермах. Хьан безам боагІергба бетта луча 120 — 130 сомах бусеттабе? Доацаш да укхаза салаІара хьалаш а.

— Дулх, даьтта, шура хьада йоах тхога, — аьлар скотника Дербичева. — ТІаккха тхона ишар цхьаннена а дагадохаш. Дукха ха йоацаш тха фермерча доярка Цечоева Любайга Япо не хьаь хІамаш тега маьІа ехаай, аьнна, хоам баьбар районни газето. Тха ферме меттел, деррига юха а яц из цхьа моттиг. Цун масало хьахоах дефицитни товараш болчу дІа-хьа декъ.

Дика болх барах М. Дербичевна язъяь хиннай бос бола телевизор. ЛаьрхІа транспорт а оттаяь, шийна а я деш, кхоза вахав из Грозне. «Орбита» яхача тукане кхаьчав. ТІа телевизор хьаэца гІертар, цхьабакъда, кхоза а даьсса кулгаш эгадеш кхаьчав из. Шийна из телевизор язъяь ба тха хуларг боагІар миссел мах бола дІахоахьавайь Дербичев бюрократаша.

Шоай гІулакх дика доввашн, тІехьа бола нах дукха ба ферме. Царех ба Медова Хьава, Бокова Люба, Евлоева Райхант, Точиева Люба, Педиева ПатІимат, Мержоева Довхан, Педиева Лейла, Мержоев Мухьмад, Тумгоев Ахьмад, Дзангиев Хьусен, кхыбараш. Бакъда, хІанзар дехар да уж, дукха халонашца цхьаь бисаб уж. «Сунжа» яхача агропромышленни объединене, колхоза, районни сельпо кулгалхошта хьабахьача, шоай дош аларга сатувс аз.

М. КАРТОЕВ.

СССР Президента СССР Лакхехьарча Советага

яхьийта послани

Эггара хьалхарча даькъе «Кхалнаьха хьал тоадарах, наьнал а берал а лорадара, дезал чІоагІбара динза даргдоацараш дарах» болча соцамга хьожилга, из тІаэцилга могаду аз СССР Лакхехьарча Совета:

Из алхха къоастае езаш йола социально - экономически проблема хинна Іац. Дувцар да вай общества вахара овлангарча дешах, цун таханенах а кхоаненах а. Кхыча доакъошка хьал мел ира латтар аьнна, ноанойи берийи йоакхо елга керттера дархІа доагІа. Цар терко яр — эггара хьалха социалистическичун а йолаш, моллагІча общества культура а цивилизаце а боарам хьагойта лоархІамегІдола цхьа хІама.

ХІаьта цу даькъе вайцига нийсденнад цхьаккха дича ла йиш йоаца хьал. Ши мухь тІалатт кхалнаха — производстве а цІагІа а, лерттІа уйла яь вІаштІехьбаьккхабац цар къахьегам. унахцІено лораелга, социально - бытовой гІулакхаш делга, долче, цо цІенхаштта чоалхане дерзаду кхалнаьха вахар, из Іаткъ цар унахцІенонна, дезалерча хьала, бераш кхедара. ХІанз йолаш йолча пачхьалкхен пособей а льготай а системас хила доагІІача тайпара Іалашдац дукkхача дезалий материальни хьал. Къаьстта халача хьал тІа ба дукха бераш дола дезалаш, цІенда тІавоаца кхалнах, берий цІеношка а лаьрххІача берий учрежденешка а хьалкхебераш.

Наьнал а берал а лорадара, дезал чІоагІбара массе оагІорахьара техка пачхьалкхен программа кийчъеш латт хІанз. Из болх сихбе, аьнна, указани еннай аз. Цунца цхьана со теш, эггара чІоагІагІа кІалбисача дезалий хьал тоадара, тІехьа а ца доахаш, хІанззе чакхдаханза даргдоаца а чакхдаха йиш йола а гІулакхаш хиларах.

Берашта пачхьалкхен пособеш телара, декретни отпускаш а берашка хьажара тела отпускаш а йоккхагІа хилийтара боарамга, порядкага, хьалашка овлангара юхахьожилга лов сона.

Общественни производстве къахьега аьттув боалийта хьалаш хьакхолларца цхьана бераш кхеделга а лерттІа леладе таро хулийта хьалаш Іалашде декхарийла я пачхьалкхе. Законодательни порядкагІа юкъейоалае еза царна аьттув бола балха графикаш, бІарччача дийнахьа болх ца белга. Сона хетачох, нийса дац боккъонца дІахьежача бер кхедеча дакъа лоацача дай, опекуний, дезала кхыча члений цу даькъерча бокъонашта доазув увттаделга.

Динза даргдоацаш лерхІ аз берагІа болча кхалнаьха, ноаной къахьегам вІаштІехьбаккхара а диспансеризаци яра а нормашкеи правилашкеи юхахьожилга. Кхалнаьха къахьегам аттача баккхара, цар психофизиологически а яьнача хана а башхалонаш теркалъяра хьалхара советскии боахамеи кулгалхой бехктокхам айбича бакъахьа хет сона. Лоацчача хана юхахьажа деза кхалнахаи кхувш боагІараштеи хала а зене а йолча профессешка, царна тІаяхийта йиш йолча халоний нормашка, бийсан кхалнахага болх байтара доазув оттаде деза, хІаьта зІамига бераш долча кхалнахага дилдача — из цхьаккха шеко а йоацаш чакхдаккха деза. Зенеча балхаш тІа болча кхалнаьха унахцІено лораелга Іалашду решенеш хьем боаццаш тІаэца еза.

Сона хетачох, динза даргдоацаш да берий а бераш дара гІо ду дарбан - профилактически учрежденеш а хьалъяраи уж эшачунца Іалашъяраи мел эша импортни оборудовани, молхаш, берий кхачан продукташ эцара дукхагІа валютни ассигнованеш хьожаелга.

Лакхе дувца гІулакхаш чакхдахара кхы тІа рузкъа эшаргда, кІезига а ца эшаш. Цхьабакъда, цу хІамашта эша средсташ лаха йиш я пачхьалкхен расходаш кІезигъяра а царна оптимизаци яра а чотагІа. Цу дерригне йиш хулийтаргья зІамига бераш долча миллионаш болча дезалий материальни хьал дикка тоаде. Дукkха хІамаш де йиш я республикай, областий, предприятей ресурсай чотагІа. Укхаза керттердар — йоагІача бесса проблемаш кхетаеш хилар, уж къоастае хьашт долаш хилар.

М. ГОРБАЧЕВ.

ГОРСОВЕТА СЕССЕ

Самардийнахьа ший болх дІаболабир 21-гІа хержача халкъа депутатий Грозненски городской Совета хьалхарча сессе.

Городской хоржамий комисси председатела заместитела С. С. Батаева депутаташта йовзийтар 1990 шера 4 а 18 а марта горсовете хиннача хоржамий итогаш.

Сессе харжар мандатни комисси, из хьажар Грозненски городской Совете харжача халкъа депутатий полномочешка.

Эггара хьалха сессе дийцар Грозненски городской Совета председатель харжара хьакъехьара дош. ДукхагІбараш тІехьа а болаш Грозненски городской Совета председателалла хержар КПСС Грозненски горкома хьалхара секретарь депутат **В. А. Куценко.**

Городской Совета председатела В. А. Куценко предложенегІа председатела заместитель харжара къайлагІа кхаж тассара йолча бюллетена тІа дІаязйир депутат **В. Н. Пьяных.** Из хержар Грозненски городской Совета председатела заместителалла.

Цул тІехьагІа депутаташа хержар горсовета депутатски 14 массазара комисси а цар кулгалхой а.

Сессе йийцар халкъа депутатий Грозненски городской Совета исполкома председатела посте лаьрхІа кандидатураш. Горсовета председатела В. А. Куценкос предложени елар цу гІулакха тІа депутат М. Э. Баймурадов харжа, аьнна. Гуччахьа голосовани яьчул тІехьагІа дукхагІбараш тІехьа а болаш горисполкома председателалла хержар **М. Э. Баймурадов.** Цунна тІадиллад горсовета хьалхарча сессе 10 апреле хургйолча хьалхарча заседане ювцаргйолаш горисполкома состав вІашагІйоллалга.

Горсовета хьалхарча сессе балха юкъе дакъа лоацаш хилар НГІАССР Министрий Совета председатель С. М. Беков.

Хроника

РСФСР Лакхехьарча Совета Президиума УказагІа советски искусства даькъе доккхий гІулакхаш карагІдувларах «РСФСР искусствай заслуженни деятель» яха сийлен цІи еннай Руслан Шалаудинович Хакишевна— Х. Нурадилова цІерагІча Нохч-ГІалгІай драматически театра режиссера. Нохч-ГІалгІай АССР.

ЦХЬАНА МАРА КЪОАСТАДЕ ЙИШ ЯЦ

СССР Президента литовски халкъаген Литовски ССР Лакхехьарча Советаген даь кхайкаралаш шерра дувцаш да Литве бахача нахха. Царех лаьца дувц предприятешка, колхозашка, совхозашка, учрежденешка, студентий аудиторешка. ХІанз къоастадер керттера дош да: хургья е хургьяц Литва Союза чуйоагІаш.

— СССР Президента тха кулгалхой тІахьех кІоаргача хьаькъалца а кхоанен уйла еш а соцамаш тІанйдара, — аьлар Алитусе вахача парте ветерана О. Барисайте — Новкъа да сона, къаьстта уж белгалонаш республика хІанзарча Лакхехьарча Советах йоахкаш ца хиларах.

БІаргаш хьаделла доладеннад литовски халкъ. ТІехьара кхетадаьд цо цу тайпара парламент харжарах шедаьр малагІа гІалат да. ХІанз цхьанне ала йиш йолаш дац уйла ца еш тІанйдеча соцамашца из парламент мичахьа кхоачаргья, аьнна. ЦаІ да шаьра гуш: гІулакх кІоарг ме лу, этта хьал тоаде халагІа хургда.

Литва Компарте (КПСС платформа тІара) Шаяльчински райкома секретара Ч. Высоцке яхачох, СССР Президента литовски халкъага даь кхайкарал Литовски ССР-та сов дар ца дувцаш а доттагІал хьашт долаш а хинна ца Іеш, беррига вай мехка проблемаш къоастаяра тІадерзадаь а да.

— Тха района дукkхача къахьегамхоша, — белгалдоакх цо, — хІаьта уж литовцаш а, полякаш а, белорусаш а эрсий а ба — чІоагІа хьаллоац Горбачев Михаил Сергеевича даь кхайкаралаш, царна хетачох, ССР Союза Президента республика Лакхехьарча Совета лидерашта кхы цхьаькха а таро лу эттача хьалах уйла е а СССР Конституце могадеш доаца соцамаш дІадаха а.

Халахете а, республике бахача цхьаболча наха нийса кхетадаьдац СССР Президента литовски халкъага а Литовски ССР Лакхехьарча Советага а даь кхайкаралаш. Масала, «Жальгирис» яхача Вильнюсски станокаш еча завода производство лелаяра йолча автомотизированни системай начальника, «Саюдиса» районни организаце председатела В. Жала царех аргІанара рекламни кхайкаралаш хет, цо яхачох Литве бахача нахага а доацаш, СССР гражданашка даь да уж.

Дале а, дукkха а дукхагІболча Литвера нах, масала, «Спалис» яха оснастка еча Вильнюсски объединене болхлочо А. Андреева яхар хьаллоацаш ба.

— Литва къаьстта пачхьалкхе хилара дош, — аьлар цо, — духхьал республикерча эрсий мотт бувцача нахах хьокхаденна ца Іеш, литовцашта шоашта а доагІаш да. Царех дукхагІбараш Союзера арабовла ловш бац, болх боацаш биса а буржуазе викалашта чулатта а безам болаш бац уж. Цу дешах референдум чакхъяккхар дІадех цар.

Лоацца аьлча, из проблема Советски Союзаца цхьана къоастае еза, — иштта хеташ ба нийса уйлаш йола Литвера нах.

В. КОСТРОВ, (ТАСС).

Вильнюс.

НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ХАЛКЪА ДЕПУТАТАШКА БОЛА ХОАМ

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета хьалхара сессе аргІанара заседани хургья пІарска дийнахьа 6 апреле КПСС обкома политически дешара ЦІагІа. Болх дІаболабергба ІуйрЙина 10 сахьат дальча.

Планах лоархІабу

ДІадахача шера эшшача боарамеІ цемент хилар бахьан долаш, продукци араяхар план кхоачашъяь ваьшча тІехьдаланзар Карабулакерча ашикботонни завода коллектива.

Цхьабакъда, укх пятилеткеа тІеххьара шу дикача толамашца дІадоладд завода коллективо. Цу шера цхьалхолоноха организацеца тоставкаш яра йола план 100 процент кхоачашдеш хилар.

Заводе верригаа къахьегаш бІаь бараьтта саг ва. Цар хьакъех формовщики, ремонтно - механически, арматурни цехашка. Массаза а завода сий лакха лоаттадеш, болх бола баьрхьахьадашъ ба. Къаьстта ухаза бетгалхаха лов сона. Уж ба формовщики бригадир Даурбеков Исроапал, крановщикаш Гришина Мария, Бокова Душа, Борзаева Малика, оператор Бурдаева Нина, формовщик Гарданов Іийса.

Т. ЛИДАЕВА.

Фуд перестройкана баргал еттар

Зене овлаш...

ДегӀаахар сеца лаьттача шерашка доккха зе дир вай мехка моральни а материальни а даьккъе. Эггара унзарагӀа дар политически система харцон кӀийлен тӀа хьалхоллаш хилар. Из ца Ӏаткъаш йинсанзар вай вахаре цхьаь цаӀ оагӀув, унитарни пачхьалкхен системо къаьстта хӀалакйир мехка экономика. Укхаза нийсданйтача нийрчача гӀулакхашта юкъе йоккха моттиг дӀалоацар приписканца, отчетность телхаяро, даьдоаца балхаш даьд а, яхаш, леладьча харцахьарча хӀамаша. Мохк ахка бодача эттабар. Цхьабакъда, перестройкас из дайтанзар. ХӀанз пхи шу даьннад перестройка йода. Цу юкъа Ӏалаьмате доккхий хувцамаш хиннад вахаре а халкъа боахаме а, къаьнара оамалаш дӀайоалаш латт. Амма, цар атта ка лац, перестройкана баргал етт.

Хала да тахан а тӀехь приписканш ю, отчетностваш телхаеш моттигаш нийслу, аьнна, хезача теша. Бакъда, халахете а цу нийрчача, застойни шерашкара юхедисачох хӀанз а дӀакъаьстабац республика цхьайолча гӀишлон организацей кулгалхой. Ераш да масалаш.

Наурски районе НохчГӀалгӀай шурий промышленноста объединене керттера инженер В. П. Никитченко председатель а волаш вӀашагӀъеллача пачхьалкхен приемочни комиссе 1989 шера декабрь бетта эксплуатаце хьанйцар Чернокозово яхача поселке уллача маслосырзавода лаьрхӀа ямь амминачно-компрессорни станци, 134 эзар сом сметни мах а болаш. Цхьабакъда, хӀанзалца цхьан дийнахьа болх баьбац цу станцес. ХӀана? Динза дукха балхаш долла шие из объект комиссес хьайнцандаь. Объект йнстеялара тешалдеча актана кӀал кулгаш яздаьрех ба пачхьалкхен приемочни комиссе членаш: генеральни подрядчик — «Чечингагропромстрой» объединене Калиновски МПМК начальник А. Р. Мусхаджиеви станце эксплуатаци е езача организаце викал — Наурски маслосырзавода директор М. У. Арсанукаеви. НийсагӀа аьлча, цар пачхьалкхен отчетность толхайир, шоаш цхьаккха а принцип йоацаш кулгалхой болга хьахьекхар.

Иштта, соахка август бетта чакхдаккханза доллаше Дуба-Юрта быта цӀа хьайнцар Шалински райисполкома председатела заместитела А. А. Каримов керте латтача пачхьалкхен приемочни комиссес. Из объект хозспособагӀа хьалъеш яр «Предгорный» совхоз. Техкача гучадаьлар, укхаза нйнаш Ӏотоханза, отделочни балхаш чакхдаханза, 8 эзар сома маьха оборудовани дӀаоттаянза хиннилга. Цунах хьахиннар укх тайпара да: 6—7 бетта вӀалла болх ца беш лаьтта быта цӀа хӀанз халкъа депутатий районни Совета решенегӀа, лорий амбулаторена дӀаденнад.

Цу тайпара харцонаш производственни мощностваш эксплуатаце дӀателача хинна Ӏац. Уж, халахете а, кӀезига лелайиц республике бахача наьха фусамаш, кхыйола социальни объекташ хьанйеча а. Хеталора, уж санна дола хӀамаш укхаза леладе саг вахьар тамаш я-кх, аьнна. Вай хана хӀаьта а. Амма, цхьаккха а хӀамах ца «кхера», эхь-юхь дайна кулгалхой кораби. Масала, дӀадахача шера НГӀАССР Министрий Совета доалахьа йолча капитальни гӀишлош хьалъяра управленес (н. Федоренко) эксплуатаце дӀа а денна, пачхьалкхен приемочни комиссеша хьанйцар недоделкаш йола 5 эзар квадратни метр юкъара майда дӀалоаца кхо цӀа, город Аргуне 600 моттига лаьрхӀа хьалъяь школа пристройка.

Грозненски районе райисполкома председатела заместитель Т. И. Салаева керте а латташ вӀашагӀъеллача пачхьалкхен комиссес хьанйцар недоделкаш а йолаш Ханкальски улицагӀа хьалдаь 65 квартирах латта цӀа. Цу объекта генеральни подрядчик — МВД гӀишлонмонтажни управлени (н. Сусаев), хӀаьта заказчик — НГӀАССР Министрий Совета капитальни гӀишлош яра управлени. Актана кӀал кулгаш яздир кӀир тохайза, басар хьакханза, газопровод йнлланза, сантехнически прибораш дӀаоттаянза йоллаше.

НГӀАССР капитальни гӀишлош хьалъяра управлени заказчик а йолаш, дукха недоделкаш йола 12 квартирах латта цӀа эксплуатаце дӀаделар, из хьалдеш хиннача Урус-Мартановски МПМК-с. Укх шера янаарь бетта республика халкъа тӀахьожамхоша тохкам бича укх объекте юхейиса недоделкаш дӀайоахаш 18 гӀишлонхо воаллаш хиннав. Амма, саг кхеташ вац Урус-Мартановски райисполкома № 342 йолча решенегӀа 1989 шера 29-ча декабре объект йнстеьлннай, аьнна, пачхьалкхен комиссе оттаь ант дӀачӀоагӀъяр мишта нийсденнад.

Иштта правительствас оттаяь порядок гӀожа телха а еш, эксплуатаце хьанйцад «Новосельский» совхозе 18 квартирах латта цӀа. Пачхьалкхен приемочни комиссес дӀанйцад, мадарра аьлча, хьалдаьдаланза дола цӀа. ДӀалаьрхӀача деррига а 42 эзар сома маьха балхаш хиннад кхы а де дезаш. Укх гӀишлон генеральни подрядчик — Ачхой-Мартановски межхозяйственни гӀишлон объединени (н. Хаджиев), хӀаьта заказчик — «Новосельский» совхоз (н. Кагерманов).

Уж санна дола масалаш кхы а дукха доаладе йиш яр укх материала тӀа. Цу факташа къаьгга хьахьокх заказчикий, подрядни организацей цхьайолча службай кулгалхоша, пачхьалкхен приемочни комиссей членаша партей правительстваси дӀа ма деххара шоай балха перестройка яь йоацилга, цар хӀанз а хьалхарча шерашка санна пачхьалкхе Ӏехаяра, приписказ ярен отчетность телхаярен никъ дӀахоьош болга.

Лакхе мел йийцача организацей кулгалхой, пачхьалкхен приемочни комиссей членаш бехктокхама кӀалхарабаланзар. Уж нийрча факташ хьагучаяьхача республика халкъа тӀахьожама комитето доаггӀа таӀазар дир царна. Амма, цу тӀа тӀадам оттабича далац гӀулакх. Цхьан халкъа тӀахьожамхой низаща е административни таӀазараш дарца уж нийрча явленеш цӀенъяь дӀайоахалургъяц гӀишлош хьалъеча. ХӀана аьлча, кӀоаргга овлаш хиъцад цар. Эггара хьалха эш чакхъяккханза йола объект эксплуатаце дӀаяла цхьаннена а дагадохаргдоацей из дӀаэца таро хургйоацей механизм. Цу тайпара механизм хьакхолла а цунга бизза болх байта а вӀаштӀехьдаргдац, нагахьа санна массанахьа болх беш керда экономически методаш ца хуле. ГӀишлош хьалъяра гӀулакх деррига а дӀадала деза боахама расчетагӀеи арендагӀеи къахьегача коллективашка. ТӀаккха цар гӀулакх тийша хурга бухсоццаш хьадаьчох, балха дикалах. ХӀаьта керттердар — бехктокхам а хаьдда хургба.

Х. ШАДИЕВ.

Бурувдеттарий мулаш

Бурув тохара укх шера хьалхарча квартала план тӀехкхоачашъярах рапорт делар 25-ча марта Горячеводски бурув тохара балхий управленерча буровой начальник Драворубов Алексей Ефремовича кулгалдеча бригада лаьттан ченаш техкараша. ХӀанзалца хьа тахханза йолча майде № 2 йола тӀехкӀоарга скважина йоаккхаш ба уж. ТӀерча мелашкара «Ӏаьржа дошув» гучадаккхар проектагӀа 6100 метр кӀоарга бурув тоха дезаш ба уж. Укх шера хьалхарча кхаь бетта планагӀа 930 метр бурув тоха дезача, 25 мартага кхачалехьа 1140 метр бурув техад цар. Скважина йоаккхача тохаш дола бурув 3400 метр кӀоаргденнад. Март бутт бовлехьа заданел тӀех кхы а итташ метраш бурув техар бригада коллективо.

Дог гӀоздоахаш да цун кхы мел дола технико-экономически хьокхамаш а. Ерригача ханах бурув тохача пайда а эдаш, дӀайохийта балха ха 95,6 процент я. Юкъера лаьрхӀача хӀара буровой станокаца бурув тохара коммерчески сухала задани а дикка тӀехкхоачашъяьй цо. ХӀаьта къахьегама овсарле планагӀа лаьрхӀачул ткъо процент лакхъяьй.

Химически реагенташ, утяжелитель, электроэнерги, кхыйола материалаш зехьа ца йоаеш, хьурмати кхоми бещ дӀаахийтарах, бурув тохарга дӀабода мах лохбарах бригада бурувдеттараша пачхьалкхенна кходаьд пхи бӀаь эзар совгӀа сом.

Бурувдеттача бригаде къаьстта дика къахьегаш ба лаьттан ченаш техкараш Попов Александр, Якудин Михаил, бурувдеттарий гӀончаш Карнауха Владимир, Руденко Виктор, кхы дукха барш а. Цар хӀара сменагӀа нормаш дикка тӀехкхоачашъю.

Г. ЛУКЬЯНОВ.

Арендана—шерра никъ

Хьинаре къахьег

Сунженски района «Путь к коммунизму» яхача колхозе сомаши баьцадаараши кхедеш я Дзангиев Асхьаба кулгалду № 6 йола бригада. ШоллагӀа шу да из коллектив арендагӀа къахьега йоланна.

— Шовзткъа саг ва са бригаде, — аьлар А. Дзангиева. — Оаха лелабу езткъа гектар Ӏажаш. Цул совгӀа, бӀаь гектар лаьтта хьанйцад оаха. Цунах кховзткъен итт гектара тӀа кӀа дӀадийнад. ХӀанз дӀае езаш коартол я, цунна лаьрхӀа культиваци а яь, кийчдаьд юхедиса кха.

Соахка дункагӀча даькъе баьцадаараш леладаьд цар. Планал тӀех гулбир 3 тонн хохаш, 11 тонн морковка, 42 тонн помидораш. Боккха хьувкъам чуйцар сьмарсаьхк, столови свеклаш дӀайийнача моттигера а.

— Соахка кхебаь хьувкъам маьхалбоаккхаш чӀоагӀа хьовзам хилар тхона, — дувц дӀахо бригадира, — Из деррига-м дӀадийца а варгвац. Деррига гӀулакх юхмаччахьа даьлар сьмарсаьхк чуэца доладелча, ахкан хьацаро дегӀ Ӏувжаш, са ерригача бригадо гулбаь 28 тонн сьмарсаьхк дӀаоттабе тховкӀийле хиланзар колхоза хьатта.

Наьха къахьегам зехьа боабе лаьрхӀа вацар бригадир а. Вай республика дукхача инстанцешка ихар сьмарсаьхк сихагӀа маьхалбаккха гӀерташ а бакъдар лехаш а. Массехказа республикански газеташ тӀа яздир цох лаьца. Цхьа даьла къахетамца кхаь бетта догӀо бошоши маьлхо бокъоши илла сьмарсаьхк дӀакачарбаьлар арендатораштa. ДӀадаха шу чакхдоалаш бригада кхаьча пайда дӀалаьрхӀача 193 эзар сом хилар. ХӀара трактор иста нийс эзар сом нийцар, беша болхлошта хӀаранена 3500 сом кхаьчар. Ткъаь бархӀ эзар сом бригада тӀехьленна дитад. Цох тӀайоагӀача хана салаӀара а кхача баара а лаьрхӀа помещени хьалъергъя.

— Соахка санна халонашца къувса дезац тха, — укх шера дувц бригадира. — ХӀана аьлча, оаха дӀадийна кӀа а коартол а баьцадаараш санна талхарах кхера дезац тха, е уж кхедеча хана санна къахьега а дезац.

ХӀаьта бе болх шортта ба. Укх шера нийс бӀаь ах бӀаь тонн Ӏажаш ба тха планагӀа дӀачубала безаш. Беша болх беш болчар дика доал ду соминй гаьнашта. ХӀанз бӀаьстан балхаш сихденна дӀадоладаьд. Шоай низ кхоачар ду оаха хьувкъам беркате хилийтара, эшаш йола удобренеш тоссаш, Ӏай оалхазараша гаьнаш тӀа даь бӀенаш дӀадоахаш, гаьнаш йоӀаш, дискаш доахаш. Укх шера эггара хьалхара хьувкъам луш я итт гектара тӀа дӀаегӀа Ӏажий гаьнаш.

Хьинаре къахьегаш ба трактористаш Н. П. Кузнецов, А. П. Гридасов, бригадера болхлой Л. П. Кузнецова, М. Т. Аушева, Л. А. Тумгоева, В. А. Ткаченко, В. Н. Шевцова, М. Е. Гусакова, Р. Ф. Шилова.

— Арендни подрядо доккха новкъостал ду ма хулла дукхагӀа юртбоахама продукци яккхара, наьха хьалтаро тоаяра. Из гӀулакх массане кхетаде а хьаллаца а деза, — аьлар Асхьаба тхо дӀакъасташ.

Л. ТУМГОЕВА.

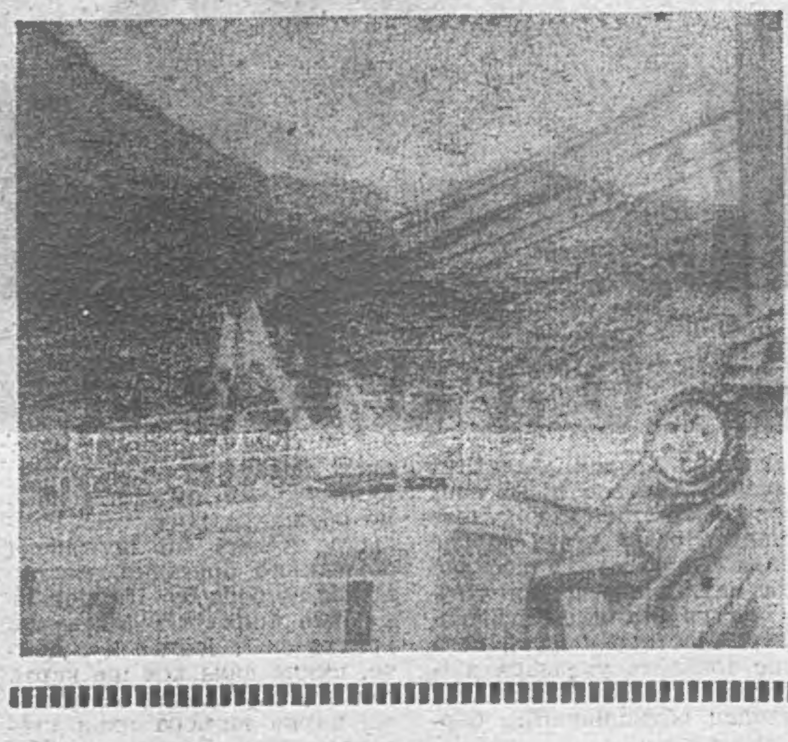

Фоторепортаж

Кхера боаккхарий вахта

«Кхера боаккха цех» оал Карабулакерча рудни йоацача материалий завода цхьан карьерах. Завода керттера дог ала а мегаргдар цунах-м, хӀана аьлча цу карьера коллективо боаккхача кхерага хьежжа мара дика дӀабодац завода коллектива болх, цхьа бахьан а нийсденна хаинахьа из хьа ца кхоачаш бисача, соц ерригача предприяте болх. Ца хаддаш ден а бус а низ болча «Кразаша» дӀакхухь заводе цу карьерачура боаккха кхера. Цун цехашка оард из, Ӏохь тайп-тайпарча сортех дӀа-хьа а эбеш.

Яхье хьалхале Евлоев Бориса кулгалдеча «кразовщикий» бригадага я. Царна юкъе хинаре къахьегарца белгалбаьннаб йоккха опыт йола водителаш Гамботов Мухьмад, Торшхоев Владимир, Курсаев Яхьъя, кхыбараш.

— ХӀаьта а крановщик Кулаков Виктор вецаре-м цхьаккха дош а дацар, — аьлар бригадира. Лакхехьарча сурта шоана гур ва В. Кулаков.

ХӀаьта электро-газосварщик Китиев Аслан-м (шоллагӀча сурта тӀа) могавеш вийца бала а магацар цун новкъосташта.

М. КАРАЕВ.

Автора сурташ.

Дикача нахах

ГӀулакхаша даьккха сий

Назрановски трикотажни фабрика барзкъаш доахача цеха технолог я Муцольгова Хьусена Хьулимат. Нийс шу дизад цо укхаза къахьега. Шийна тӀабилла моллагӀа болх цӀена кхоачашбеш хьайоагӀа из.

Шийца къахьегаш барий оамалаш дика йовзаш я Хьулимат. Цудухьа хьанца мишта дувца деза хов Муцольгова Хьулимата. Нагахьа санна, моллагӀйола хӀамаш тега мотористка гӀалатъьлина е ца ховш цо брак яь моттиг нийслой, цунна дола новкъостал ду. Иштта йолча цунах тха хьехамча аьле цӀи йоакхх дуккхача болхлоша.

1981 шера юкъера школа чакхъяьккхар цо. Деша гӀоргъя-хьогӀ е балха яхача бакъахьа я хьогӀ яха уйлаш дукха йинзар йоӀо. Ше санна бола дункха мехкарий къахьегаш болча трикотажни фабрике балха яха лаьрхӀар. ХӀамаш тегача мотористка говзал Ӏомаеш, ший къахьегама никъ дӀаболабир Муцольговас. Цкъа шийга хьаьннар шозлагӀа хьалхадаккха ца дезаш дика хьаэцар. Цудухьа ученица йолаш болх беш кхо бутт боаллаше, Ӏалаьмате дика кхийтар из мотористка говзалах. Дикен тӀехдинен экзаменаш дӀа а енна, ше болх бе йолаелар.

Юххьанца запускальщица йолаш болх бир. Цеха коллектива болх боаггӀача боарамагӀа дӀабахар дуккхача даькъе тийша дар цун къахьегамах. Хьулимата керттера декхар дар цехерча хӀамаш тегача мотористкашта эша кӀадаш, тай, кхыйола материалаш маэшша лоаттаяр, балха ханахи производственни мощностехи бизза пайда нйбайтар, цу даькъе болхлошта эшаш дола гӀо дар.

МоллагӀа ше дӀадоладе лерхӀача кердачох лаьце дагаювлар из къахьегама ветеранашца, новаторашца, яхье хьалхалаттараща. Иштта цо къахьегарах цхьа моттиг нийсъяланзар балха тӀа Хьулимат гӀалатъьяьнна, новкъосташта хьалхашка из цӀийяла езаш. Цудухьа цунна тӀабуллар бехктокхамегӀа бола болх.

Запускальщица а йолаш ше цхьан юкъа болх бича Муцольгова Хьулимата дика кхетадир кхыйола смежни говзалаш караерзае езилга. Долче, фабрика хӀамаш тегача цехашка мел йола операцеш дика Ӏомайир цо. Из чӀоагӀа лархӀа а лоархӀаш, цунца дагабувлаш хулар дуккхача хана денз укхаза къахьегаш бола хӀамаш тегараш. Башха-дика говзанча хиларал совгӀа, моллагӀа бахьан а нийсденна бригадир йоацаш йнсача, цун метта дӀа а этте, болх бора Хьулимата.

Ше каралаьца професси кӀоаргагӀа йовзара, дӀахо деша дезилга дика кхетадеш яр Хьулимат. Ше фабрике балха ена шу дизача, заочно техникуме деша отта тохаелар из. Цунна дагадехар дика гӀулакх долга ховча новкъосташа, предприяте кулгалхоша чӀоагӀа къоабалдаь хьаллаьцар цо де лаьрхӀар.

Дийнахьа сарралца болх а баь цӀаеча, Хьулимата кулг тоха дезаш, цӀагӀа хьажа езаш дукха гӀулакхаш хулар. Уж ше даь яьлча, учебникаш бе а дехка, бийса яххалца ягӀа езаш хулар со, яхаш дӀадаха шераш дагалувц Хьулимата. Цхьабакъда, халонех бӀукъожабеш йоацача йоӀо дика дешаш чакхъяьккхар техникум.

Диплом хьанйцад, сай профессегӀа сона боаггӀаш бола болх хьабала беза, яхаш дукха саготдаызар цо фабрика кулгалхой. Мел дика гӀулакхаш шийна карагӀдаьлча а курали сонтали ещ оамал хиннаяц Хьулимата. Иштта йола къона специалист предприяте кулгалхоша хьожаю производственни дешар хьехара инструкторалла. Фабрикана чӀоагӀа эшаш йола кадраш кийчъяра бола болх шийга балларах чӀоагӀа доккхал а деш, хьинаре къахьега йолаелар Хьулимат. Укхаза а цо боабанзар шийх бенна тешам. Итташ хӀамаш тега мотористкаш кийчбир. ХӀанз яхье хьалхалаттараштa юкъе а болаш, шоашта хьалхашка латта декхараш даим цӀеней диззан кхоачашдерех ба уж. Царех доккхал ду Хьулимата.

ДӀаяхача пятилетка кхоалагӀча шера март бетта фабрика кулгалхой дагабаьлар Хьулиматаца барзкъаш доахача цеха технологалла из балха хьожае шоаш дагахиларах. Массаза санна хоадамболлаш дар Хьулимата царна денна жоп: шун сайх бенна тешам боа ца бе хьожаргъя со. Бехктокхамех чоалханей болх бар цунга беннар. Барзкъаш доахача цехе мел деш дола балхаш, цар технологи Ӏалаьмате дика йовзаш хиля езаш яр из. Цул совгӀа, цо беча балхах дукхагӀча даькъе тийша дар хьадоаха барзкъаш дикен тӀехдикен мара ца хулийтилга а, барзкъаш доахача хана доагӀачул дукхагӀа кӀадаш ца доадайтилга, комплектовкаши упаковкаши дика хулийтилга.

Из дика кхетадеча къоначa технолога ший бехкагӀа цхьа хьовзам хилийтанзар балха тӀа. Деррига сона ховш а довзаш а да, аьнна а ца хеташ, каст-каста из дагаювлар шийца цхьана барзкъаш доахача цехе къахьегача, йоккха опыт йолча технологаца Могушкова Ӏашатаца. Цар хадданза шоайла дага а бувлаш болх барах хьадаьхача барзкъашта юкъе хьалха дӀадахача шерашка нийслуш хинна брак дикка кӀезигъелар. Барзкъаш доахаш бархӀ бригада я, хӀаьта барзкъаш хьадоахаш кӀадаш дӀанийсдеш дола 17 истол а латт цу цехе. Цига массанахьа а бӀарг кхача безаш, барзкъаш дахара йола технологи нийса лелаяйта езаш, брак хила тарлуш дола наькъаш дӀакъовла дезаш бараш технологаш ба. Цу лостамагӀа дукха балхаш ду технологаша Муцольгова Хьулиматеи Могушкова Ӏашатеи. Нагахьа санна барзкъаш доахарий бехкагӀа балха тӀа брак нийслой, цар дош дувц профсоюза цехкоме. Бе боагӀаш бола бехк бу бехкечарна, брак яьрашка шоашка дӀадоаккхийт нийсденна сакхат, цул совгӀа, бетта итогех луш йола ахчан премии ца луш соцаю царна. Цу даькъе технологаша озабезам баь цхьа моттиг нийслац укхаза. Иштта болча цар сий а деш, технологаша яьча решенена чӀоагӀа раьза хул барзкъаш доахараш. ХӀана аьлча, массане балха тӀа чӀоагӀа Ӏаткъаш гӀулакх да моллагӀча цхьан болхлочо брак яр.

Технолога Муцольгова Хьулимата дукха къахьег цхьаккха тайпа брак а ца нийсйолийташ къахьегача болхлой дикагӀйола опыт массанена юкъе шерра йоаржаяра. Уж санна бараш а кӀезига бац барзкъаш доахача цехе. Царех ба Часыгова Банати, Мухиева Зара, Кантышева Душа, Богатырева Люба, бригадир Куриева Хадишат, кхыбараш. Царца а каст-каста дагаювлаш, царех когтӀортилга еш, тӀа-тӀа дикагӀа хулийт хьадоахаш дола барзкъаш технолога Хьусена Хьулимата. Уж барта хиларо низ тел царна балха тӀа доккхий толамаш даха, шоай цеха коллектива сий лакхалоаттаде.

Хьинаре къа а хьегаш, башха-дика производственни толамаш дахарал совгӀа, доккха дакъа лоац Муцольгова Хьулимата юкъарча балха тӀа. Фабрика коллективо из чӀоагӀа лоархӀаши сийдеши хилар да Назрановски горсовета депутаталла, фабрика профкома членалла массехказа из харжар.

Б. КОСТОЕВ.

КХАЬ БЕТТА ПЛАН КХОАЧАШЪЯЬЙ

Бахача наха хӀара дийнахьа чӀоагӀа эшаши цар хоаташи дола кхачан товараш арахецача Грозненски горпищекомбината болхлоша къаьстта дика къахьег шийтталагӀча пятилетка тӀеххьарча шера. Дерригача технико-экономически хьокхамий хьалхарча квартала план хӀанзалехьа тӀеххоачашъяьй цар. Карара шу доладелча денз пачхьалкхен планагӀа лаьрхӀачул совгӀа таханарча денга кхачалехьа цар арахийцай 130 эзар гаргга сома маьха товарни продукци. ХӀаьта заданел тӀех арахийцад 550 эзар сом мах бола халкъа эша товараш. Соахка хьалхарча квартале арахийцарел бархӀи ах процент дукхагӀа арахийцад уж укх шера цу юкъа.

Пачхьалкхенна пайда бара задани толамца кхоачаш а еш, духхьал хьалхарча шии бетта комбината коллективо кходаьд ах бӀаь эзар гаргга сом. Къахьегама овсарле лакхъяра пачхьалкхен план 24,4 процент тӀехкхоачашъяьй цо. Оттабьча боарамал дукхагӀа арахийцад 170 тонн генарий даьтта, Овсаре къахьегарал совгӀа ше арахецаш йола продукци дика а хулийт цо.

ХӀара бетта шоаш тӀаийца декхараш дикка тӀехкхоачаш а деш, башха-дика производственни толамаш дахарца белгалъяьнна я Абубакаров Идрис, Ужахов Илез, Тимаев Рамзан керте латтача кхаь цеха коллектив. ХӀанзлехьа тӀабоагӀача бетта чотагӀа цар арахийцай итташ эзараш соминй маьха тайп-тайпара продукци.

К. МАГОМЕДОВ.

НИЗ КХОБЕРГБАЦ

«Грознефтеоргсинтез» производственни объединенена чуйоагӀача производственно-товарни конторе НИКИТИН Эдуард Алексеевич профкома председатель харжа дукха ха яц, соахка октябрь бетта мара хержавац из. ХӀаьта а профсоюза керда кулгалхо лерхӀа йишйолаш вац из. Массехк шу дизад уж декхараш кхоачашдеш из вола. Сенца дувзаденна да теш юха а профкома председателалла хьо харжар? Цу хаттара тӀара дӀадоладелар тха къамаьл.

— Укхал хьалха цхьан шерей ах шерей кхоачашде дезаш хилар со профкома председатела декхараш. Цул тӀехьагӀа се хьалха къахьегаш хиннача йнълагӀча цехе балха вера со. Профсоюзни балха тӀа кулгалдеш хинна вола моллагӀа саг юха ше хиннача юха балха вар кхетаде йишйолаш да.

Грозненски производственно-товарни контора цехашка тӀеххьара отчетно-хоржама профсоюзни собранеш хилалехьа шерра анкетировани йир профкома председателалла харжара кандидатура къоастаеш. Эггара дукхагӀа сона тӀехьа кхаж тессар. ТӀаккха аз лаьрхӀар: сайх тешандаь хоржамашка дакъа лаца. ХӀанзарча хано дӀадехаш махиллара альтернативни ларда тӀа чакхъяьлар уж тхо долча. Цу хоржамашка профкома председателалла а хоржаш, со чакхваьлар. Нагахьа дукъ Ӏайха хьатӀанйца дале, из дӀатекхаде ма дезий.

— Боккъала дика гӀулакх да сога кхоачашдар, аьнна, цу балха тӀа вахарех вац со. Къайла а ца кхухьаш, долча бесса дӀааьлча дукха раьза а вацар со цу гӀулакха. Хьалха профкома председателалла болх беш Ӏоаяь опыт, из йоккха еце а, накъаьлар сона из. Цхьабакъда, цу багажаца гаьна воалалургволаш дацар гӀулакх. Перестройка шерра мехка яржаш латтача хана цу балха тӀа волча сагагара дукхагӀа дӀадех. Экономика чӀоагӀъелга гаьна даларца, социальни гӀулакхаш дика ца хиларца дувзаденна раьза бац нах. Цунца дувзаденна дукха дешаш тӀаккхухь цар тхона. Тхо ма дий къахьегамхошта эшар-дезар фуд хьажа а, цар хьашташ кхоачашде а дезараш. Ховш махиллара, тха профсоюзаш юстара латта йиш яц мехка хулаш латтача хувцамашта, тайп-тайпарча процессашта. ЦӀаьхха дага а доацаш нийсденна хӀама дацар халкъа эшача цхьадолча товараштa мах тӀатоха правительство елча, цунна духьала профсоюзаш ялар. Цар яхар ца дича яланзар правительство а. ХӀанз профсоюзий сийдалар дуккхача даькъе тийша да халкъа хьашташ кхоачашдеча цар шоашта могаш дола гадаккхарах. Из цӀенхаштта доагӀаш да тхона, лохе латтача профсоюзни организацешта.

— Тахан малагӀа проблемаш хьалхашка эттай шоана?

Ховш махиллара, укх тӀеххьарча хана бахача наха денна эшаш дола товараш Ӏалашделга чӀоагӀа эсалалел. ТӀа-тӀа дукхагӀа хул эшаш а долаш, лаха хала дола товараш. Уж дешаш дукхагӀча даькъе къестаде дезараш профсоюзаш я. атта корадоагӀаш доаца товараш дӀа-юха декъара йола лаьрххӀа комисси. Цу юкъе боагӀа къахьегама коллективаша могабаь бола ерригача цехий викалаш. Хьакхоачаш дола товараш чӀоагӀа кӀезига хул. Цудухьа массане хьашташ кхоачашде вӀаштӀехьдалац. ХӀаьта, деррига а нийсхонца къоастаде хьож тхо. Цудухьа хьож тхо. мича хана денз, мишта болх беш ва хӀаравар. Моттигаш нийслу лотерейни билеташ юкъе а доаладаь мара уж дӀахьа хьежаде йишйоацаш. ЦӀаьхха а белгалдоаккх аз, массане а хьашташ кхоачашде вӀаштӀехьдалац тха. Из бахьан долаш болхлой эгӀазъухаш а, уж леткъаш а моттигаш нийслу укхаза.

Планал тӀех доазол арахьарча мехкашка мехкдаьтта продукташта объединене еча поставкех лаха чӀоагӀа хала, долча товарашта цхьадолча мехкашка заказаш де лаьрхӀад. Цу гӀулакхо дикка аттача доаккхаргда дефицитни товараш эцилга.

Кхачан продукташ эцара проблема а чӀоагӀа ира латт тхо долча. ТӀа-тӀа кӀезигагӀа хул болхлошка хьокхоачаш дола дулх, даьтта, кхыйола продукци. Дукха ба автомашинаш эца безам болаш бараш а. Царна юкъе ба 30—40 шера болх беш бола къахьегама ветеранаш, кхыбола болхлой. ХӀаьта шера ерригга а хьожаеш яр 1—2 автомашина мара яц. Уж эцара аргӀагӀа латт 120 саг.

КӀезиг-дукха тоаденнад болхлошта квартираш ялара гӀулакх. Масала, дӀадахача шера ворхӀ дезала квартираш елар. Цхьабакъда, хӀанз а тӀехьа квартираш эца аргӀагӀа латтараш дукха ба.

Профсоюзашта тӀалатта дукъ доккха да. Уж я яхь кхетамца вӀаштӀехьяккха езараш, болхлошта юкъе кхетама болх бе безараш, кхыдола гӀулакхаш чанхдаха дезараш. Социалистически яхьах фу хулаш латт ховш саг вац. Март бутт чакхбаьннаб, хӀанз а тӀехьа тӀаэцанза да социалистически декхараш, лакхе латта хьакимаш а цу даькъе оалаш хӀама доацаш, сатийна Ӏеш ба. Ховш да социалистически яхьа формаши методаши къаенналга, хӀаьта а хьаьнален хьинарен къахьегачарна моральнии материальнии стимулировани е ма езий.

Болхлошта юкъе беча кхетама балхах аьлча, хӀанз укх сахьате цу лостамагӀа дещ цхьаккха хӀама дац. Болхлой тешац хӀанз тӀахьехамех, лозунгех, собранеех, заседанеех. Кхыметтел профсоюзни собране а кхоачацхидлал нах вӀашагӀтоха низ дӀакхачад. ХӀаьта а лакхе белгалдаьхача лостамех балхаш деш я профсоюзни организаци.

— Эдуард Алексеевич, хетаргахьа, профсоюза таронаш дуккхача даькъе тийша я нассах. Долче, шуга фуд, мишта дӀаухийт оаш средстваш?

— Ховш махиллара, тха касса профсоюзни взносех латт. Предприяте цу ахчах 65 процентага кхаччалца дар чусоцаде йиш я тха. Бонкъалдар аьлча, укх гаргарча хана из цифра 80-нега дӀакхача езаш я. ХӀара бетта оаха доаду 250 сомагара 300 сомага кхаччалца дола ахча. Материальни новкъостал ду болхлошта, цамогаш болча нахага хьажа ух, экскурсеш ю, спортивни балха тӀа эша инвентарь эц. Лоацца аьлча, тхоай низ дӀакхоачачох болхлой хьашташ дизза кхоачашде гӀерт тхо. Ахкан замалахьа салаӀа безам мел бараш Избербашерча салаӀара йолча базе салоӀаш хул.

— Ӏа когтӀортилга а еш, хьоца цхьана болх беш бараш малаш ба-теш?

— Тха профкома чувоагӀа цхьайтта саг. Уж берригаш а керда херж нах ба. Цхьабарашта профсоюзни юкъара болх лелабе хац, вокхар безам бац, хӀаьта цхьабарашта ха тоъац. Цхьабакъда ший декхараш даим цӀенеи диззан кхоачашдеш хьайоагӀарех я профкома производственно - массови комиссе председатель М. Алексеева, юкъарча кхачан йолча комиссе председатель А. Сафронова, культмассови сектора председатель Т. Комаристая.

ТӀеххьара хаттар да хьога, Эдуард Алексеевич. Профсоюзий балха тӀа наьлар а цар сийдалар а мишта хургда, аьнна, хет хьона?

— Цу даькъе керттера де дезар да наьха хьашташ мамогга дикагӀа кхоачашделга, хадданза нахаца дагаувлаш, царна Ӏатъкъаш а цар лазаш дар а фуд ховш хилар. Нагахьа санна уж гӀулакхаш оаха ца дой тха сий хургдац болхлошта юкъе, вӀалла йоацар санна а лоархӀаргъя профсоюзни организацеш.

Интервью яьр З. АЮБОВ.

30—40-ча шерашка а 50-гIа шераш долалуш а лийцача наха реабилитаци яра хьакъехьа

(ДIахододар. Долалур 3, 13, 15, 22, 24 феврален 1, 3, 6, 8, 10, 13, 15 мартен арадаьннача газеташ тIа).

Гапураев Сайда, 1897 шера Надтеречни района Кень-Юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, ахархо, Кень-Юрта ваьхав, 5 шу суд яьй.

Керимов Асхаб, 1892 шера Надтеречни района Кень-Юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, ахархо, Кень-Юрта ваьхав, 3 шу суд яьй.

Якубов Дауд, 1861 шера Надтеречни района Кень-Юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, ахархо, Кень-Юрта ваьхав, 3 шу суд яьй.

Юнаев Асхаб, 1870 шера Надтеречни района Кень-Юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, ахархо, Кень-Юрта ваьхав, 3 шу суд яьй.

Лорсанов Калам, 1880 шера Надтеречни района Кень-Юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, ахархо, Кень-Юрта ваьхав, 3 шу суд яьй.

Колесников Алексей Алексеевич, 1896 шера г. Грозне ваьв, эрсе, парте хиннавац, «Разнопромсоюза» бухгалтер, г. Грозне ваьхав, топаш техай.

Забазнов Виталий Андреевич, 1893 шера Азово-Черноморски края Филипповна яхача юрта ваьв, эрсе, парте хиннавац, Шарой яхача юрта РИКа гIулакхаш тIара управляющи, Шарой яхача юрта ваьхав, топаш техай.

Ибаков Махома, 1882 шера Шароевски района Шарой яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, колхозхо, Шарой яхача юрта ваьхав, 8 шу суд яьй.

Левицкий Иван Евгеньевич, 1891 шера г. Ленинграде ваьв, эрсе, парте хиннавац, «Грознефть» треста инженер, г. Грозне ваьхав, 5 шу суд яьй.

Медведев Нестер Семенович, 1888 шера УССР Елизавет-Градновка яхача юрта ваьв, украинец, парте хиннавац, школа хьехархо, Нестеровски станице ваьхав, 5 шу суд яьй.

Белабан Анастасия Ивановна, 1918 шера Кишиневски областа Николаевски яхача юрта яьй, молдаванна, парте хиннаяц, медсестра, г. Грозне яьхай, 5 шу суд яьй.

Баканаев Ахмад, 1894 шера Ачхой-Мартан яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, «Химлес» яхача артеле болх баьб, Ачхой-Мартан яхача юрта ваьхав, 5 шу суд яьй.

Висханов Магомед, 1906 шера Итум-Калински района Пежбасхой яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, колхозхо, Пежбасхой яхача хуторе ваьхав, 10 шу суд яьй.

Бичаев Газали, 1894 шера Шалински района Шали яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, колхозхо, Шали яхача юрта ваьхав, 5 шу суд яьй.

Шамсадов Ахма, 1884 шера Шатойски района Борзой яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, колхозхо, Борзой яхача юрта ваьхав, 8 шу суд яьй.

Цимакаев Висант Цимакаевич, 1903 шера Итум-Калински района Бенгорой яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, Бенгороевски юртсовета председатель, Бенгорой яхача юрта ваьхав, 8 шу суд яьй.

Костин Иван Дмитриевич, 1923 шера Пензенски областа Мокшан яхача юрта ваьв, эрсе, парте хиннавац, 2-ча крекинг завода оператор, г. Грозне ваьхав, 8 шу суд яьй.

Чермоева Падам Касимовна, 1863 шера г. Грозне яьй, нохчо, парте хиннаяц, цIеннана, г. Грозне яьхай, топаш техай.

Чермоева (из Чуликова) Митта, 1901 шера г. Грозне яьй, нохчо, парте хиннаяц, цIеннана, г. Грозне яьхай, топаш техай.

Хожаев Аюб, 1872 шера Галанчожски района Ошной яхача хуторе ваьв, нохчо, парте хиннавац, болх беш хиннавац, Ошной яхача хуторе ваьхав, 5 шу суд яьй.

Рожков Александр Андреевич, 1894 шера Наурски района Савельевски станице ваьв, эрсе, парте хиннавац, «Старогрознефта» слесарь, г. Грозне ваьхав, 5 шу суд яьй.

Рогальский Павел Петрович, 1882 шера Польша, г. Варшаве ваьв, эрсе, парте хиннавац, деревообрабатывающи комбината счетовод, г. Грозне ваьхав, топаш техай.

Намченко Николай Александрович, 1892 шера Аз. ССР г. Баку ваьв, эрсе, парте хиннавац, техснаба счетовод, г. Грозне ваьхав, 5 шу суд яьй.

Арсангиреев Джабраил, 1912 шера Урус-Мартановски района Катыр-Юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, ахархо, Катыр-Юрта ваьхав, 3 шу суд яьй.

Гакаев Канта, 1862 шера Урус-Мартановски района Катыр-Юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, ахархо, Катыр-Юрта ваьхав, 3 шу суд яьй.

Хамаев Джарджа, 1858 шера Урус-Мартановски района Катыр-Юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, ахархо, Катыр-Юрта ваьхав, 3 шу суд яьй.

Менидов Солтамурад, 1880 шера Урус-Мартановски района Катыр-Юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, ахархо, Катыр-Юрта ваьхав, 3 шу суд яьй.

Тураев Ибрагим, 1878 шера Урус-Мартановски района Катыр-Юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, ахархо, Катыр-Юрта ваьхав, 3 шу суд яьй.

Мусаев Исак-Хаджи, 1863 шера Урус-Мартановски района Катыр-Юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, ахархо, Катыр-Юрта ваьхав, 3 шу суд яьй.

Мусаев Иса-Хаджи, 1860 шера Катыр-Юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, ахархо, Катыр-Юрта ваьхав, 3 шу суд яьй.

Магоматмирзаев Аюб, 1885 шера Урус-Мартановски района Катыр-Юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, ахархо, Катыр-Юрта ваьхав, 3 шу суд яьй.

Шишханов Махмуд, 1907 шера Урус-Мартановски района Катыр-Юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, ахархо, Катыр-Юрта ваьхав, 3 шу суд яьй.

Оздемиров Даут, 1907 шера Урус-Мартановски района Катыр-Юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, ахархо, Катыр-Юрта ваьхав, 3 шу суд яьй.

Самотес Павел Николаевич, 1915 шера МССР Котовски района г. Ганске ваьв, молдаван, парте хиннавац, № 3 йолча завода бетонщик, г. Грозне ваьхав, 10 шу суд яьй.

Умаров Ахмад Умарович, 1890 шера Надтеречни района Беной-Юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, колхозхо, Надтеречни района Калаус яхача юрта ваьхав, 8 шу суд яьй.

Хусейнов Салаудин, 1893 шера (Турци) г. Константинополе ваьв, турок, парте хиннавац, Гудермесски сельпо закусочни заведующи, Галашкински района Мужеча ваьхав, 5 шу суд яьй.

Бондюгова Елена Поликарповна, 1922 шера Башкирски АССР Мители яхача юрта яьй, эрсе, парте хиннаяц, военнослужащи, бувзам лоаттабер, 5 шу суд яьй.

Гордиенко Лука Александрович, 1891 шера Грозненски района Петропавловски станице ваьв, эрсе, парте хиннавац, колхозе фельдшер, Петропавловски станице ваьхав, 7 шу суд яьй.

Мовсесян Иван Георгиевич, 1897 шера г. Грозне ваьв, эрмало, парте хиннавац, «Малгобекнефть» мехкдаьтта тохкама начальник, г. Малгобеке ваьхав, Iовахьийтав.

Грушковский Зикфрид Станиславович, 1888 шера (Польша) г. Варшаве ваьв, поляк, парте хиннавац, «Горместпром» экономист, г. Грозне ваьхав, топаш техай.

Понсмарев Василий Гаврилович, 1885 шера Шелковски района Червленни станице ваьв, эрсе, парте хиннавац, единоличник, Червленни станице ваьхав, топаш техай.

Серокуров Василий Матвеевич, 1899 шера Наурски района Агоронов яхача хуторе ваьв, эрсе, парте хиннавац, совхоза пхьар, Шелковски района № 6 йолча совхозе ваьхав, топаш техай.

Юкин Олимпий Васильевич, 1892 шера Шелковски района Старощедрински станице ваьв, эрсе, парте хиннавац, колхоза бондарь, Старощедрински станице ваьхав, топаш техай.

Еремин Филипп Автономович, 1875 шера Шелковски района Червленни станице ваьв, эрсе, парте хиннавац, единоличник, Червленни станице ваьхав, топаш техай.

Кулебякин Михей Иванович, 1881 шера Шелковски района Червленни станице ваьв, эрсе, парте хиннавац, колхоза объездчик, Червленни станице ваьхав, топаш техай.

Беляйкин Павел Федорович, 1869 шера Шелковски района Червленни станице ваьв, эрсе, парте хиннавац, единоличник, Червленни станице ваьхав, топаш техай.

Нестреляев Василий Викторович, 1902 шера Орджоникидзевски края, Степновски района Степного яхача юрта ваьв, эрсе, парте хиннавац, № 6 йолча совхоза слесарь, Шелковски района № 6 йолча совхозе ваьхав, топаш техай.

Цыганков Сафран Дмитриевич, 1882 шера Шелковски района Дубовски станице ваьв, эрсе, парте хиннавац, колхозхо, Дубовски станице ваьхав, топаш техай.

Мишутушкин Амос Леонтьевич, 1878 шера Шелковски района Червленни станице ваьв, эрсе, парте хиннавац, колхозхо, Червленни станице ваьхав, топаш техай.

Федюшкин Иван Михайлович, 1865 шера Шелковски района Гребенски станице ваьв, эрсе, парте хиннавац, плотник, Гребенски станице ваьхав, топаш техай.

Уманцев Петр Семенович, 1870 шера Шелковски района Гребенски станице ваьв, эрсе, парте хиннавац, единоличник, Гребенски станице ваьхав, топаш техай.

Колончиков Антон Михайлович, 1881 шера Шелковски района Старощедрински станице ваьв, эрсе, парте хиннавац, колхозхо, Гребенски станице ваьхав, топаш техай.

Лавренко Иван Платонович, 1880 шера Шелковски района Гребенски станице ваьв, эрсе, парте хиннавац, единоличник, Гребенски станице ваьхав, топаш техай.

Калугин Дементий Наумович, 1877 шера Шелковски района Курдюковски станице ваьв, эрсе, парте хиннавац, колхоза хаьхо, Курдюковски станице ваьхав, топаш техай.

Терносков Савелий Давыдович, 1862 шера Шелковски района Каргалински станице ваьв, эрсе, парте хиннавац, болх беш хиннавац, Червленни станице ваьхав, топаш техай.

Поддубный Александр Иванович, 1897 шера Сунженски района Слепцовски станице ваьв, эрсе, парте хиннавац, единоличник, Червленни станице ваьхав, топаш техай.

Андрюнькин Абросим Арсентьевич, 1864 шера Шелковски района Червленни станице ваьв, эрсе, парте хиннавац, единоличник, Червленни станице ваьхав, топаш техай.

Лопачев Пахом Яковлевич, 1874 шера Шелковски района Каргалински станице ваьв, эрсе, парте хиннавац, колхозхо, Каргалински станице ваьхав, топаш техай.

Анхотов Филипп Фомич, 1869 шера Шелковски района Червленни станице ваьв, эрсе, парте хиннавац, единоличник, Червленни станице ваьхав, топаш техай.

Жуков Григорий Петрович, 1875 шера Наурски района Калиновски станице ваьв, эрсе, парте хиннавац, хаьхо, Червленни станице ваьхав, топаш техай.

Негоднов Федосей Федотович, 1866 шера Гудермесски района Каховски станице ваьв, эрсе, парте хиннавац, дина гIулакх леладер, Старощедрински станице ваьхав, топаш техай.

Андрюнкин Иван Григорьевич, 1875 шера Шелковски района Червленни станице ваьв, эрсе, парте хиннавац, единоличник, Червленни станице ваьхав, топаш техай.

Гонебный Устин Фомич, 1890 шера Виленски губерни Мурашки яхача деревне ваьв, поляк, парте хиннавац, хаьхо, Шелковски района леспромхозе ваьхав, топаш техай.

Дюка Матвей Фомич, 1890 шера АЧК Кущевски станице ваьв, эрсе, парте хиннавац, колхозхо, Шелковски района Парабоч яхача хуторе ваьхав, топаш техай.

Еремин Иван Ерофеевич, 1876 шера Шелковски района Червленни станице ваьв, эрсе, парте хиннавац, единоличник, Червленни станице ваьхав, топаш техай.

Пестунов Дмитрий Матвеевич, 1875 шера Шелковски района Каргалински станице ваьв, эрсе, парте хиннавац, колхозхо, Каргалински станице ваьхав, топаш техай.

Малаев Василий Сергеевич, 1897 шера Шелковски района Червленни станице ваьв, эрсе, парте хиннавац, колхозхо, Червленни станице ваьхав, топаш техай.

Кальницкий Александр Георгиевич, 1874 шера г. Грозне ваьв, эрсе, парте хиннавац, леспромхоза производства заведующи, Парабоч яхача хуторе ваьхав, топаш техай.

Иничкин Иван Нестерович, 1897 шера Шелковски района Старогладовски станице ваьв, эрсе, парте хиннавац, колхозхо, Старогладовски станице ваьхав, топаш техай.

Алешечкин Меркул Фирсович, 1883 шера Шелковски района Червленни станице ваьв, эрсе, парте хиннавац, плотник, Червленни станице ваьхав, топаш техай.

Долголиков Петр Павлович, 1877 шера Смоленски областа г. Белый ваьв, эрсе, парте хиннавац, дина гIулакх леладер, Каргалински станице ваьхав, топаш техай.

Николаев Дмитрий Александрович, 1886 шера Шелковски района Дубовски станице ваьв, эрсе, парте хиннавац, единоличник, Дубовски станице ваьхав, топаш техай.

Фетисов Никифор Нестерович, 1866 шера Шелковски района Каргалински станице ваьв, эрсе, парте хиннавац, дина гIулакх леладер, Каргалински станице ваьхав, топаш техай.

Бабаджанов Джумшуд Аванесович, 1883 шера Арм. ССР Караклис яхача юрта ваьв, эрмало, парте хиннавац, «Грознефта» ДОКа возчик, г. Грозне ваьхав, топаш техай.

Костиневич Сергей Григорьевич, 1898 шера Мински областа г. Березино ваьв, поляк, парте хиннавац, консервни завода кочегар, г. Грозне ваьхав, топаш техай.

Церовский Георгий Иванович, 1887 шера (Болгаре) Шелишево яхача юрта ваьв, болгарин, парте хиннавац, «Свет» артела болхло, г. Грозне ваьхав, топаш техай.

Шантунаев Ахмад, из **Шабазов**, 1892 шера Грозненски района Вердикель яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, болх беш хиннавац, Бердикель яхача юрта ваьхав, 10 шу суд яьй.

Паранукян Айкак Карапетович, 1900 шера Арм. ССР Верхние Акулисы яхача юрта ваьв, эрмало, парте хиннавац, «Красный молот» завода инженер, г. Грозне ваьхав, 5 шу суд яьй.

Драгомирецкий Вячеслав Казимирович, 1889 шера г. Варшаве ваьв, поляк, парте хиннавац, Наурски районе № 2 йолча хлопкосовхозе болх баьб, топаш техай.

Зоу-Чин-Ди, из **Чен-Сяо-Шао**, из **Чшеао-Юн-Фу**, 1902 шера (Китай) Шаньдун провинце ваьв, китаец, парте хиннавац, колхозхо, Гудермес яхача юрта ваьхав, топаш техай.

Солтамихаджиев Али, 1882 шера Шалински района Шали яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, колхозхо, Шали яхача юрта ваьхав, топаш техай.

Эзерханов Магомед Эзерханович, 1875 шера Гудермесски района Гудермес яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, болх беш хиннавац, Гудермес яхача юрта ваьхав, топаш техай.

Бирюков Григорий Дмитриевич, 1906 шера Сунженски района Ассиновски станице ваьв, эрсе, парте хиннавац, «Красная кувалда» артела котельщик, г. Грозне ваьхав, топаш техай.

Муфтахудинов Фатых, 1888 шера Уфимски областа Новый Курмаш яхача юрта ваьв, татарин, парте хиннавац, № 3 йолча газолинови завода слесарь, г. Грозне ваьхав, топаш техай.

Мамед ИсмаIала воI, 1892 шера (Иран) г. Гази-Джахане ваьв, иранец, парте хиннавац, кустарь-одиночка, г. Грозне ваьхав, 5 шу суд яьй.

Эйбаз Мехти Заде, 1881 шера (Иран) г. Занджане ваьв, иранец, парте хиннавац, хаьхо, г. Грозне ваьхав, 5 шу суд яьй.

(ДIахододар хургда).

Специалиста хьехамаш

Динза даргдоацар

Жа дахка долалургдола ха хьатIанхача йолл. Из кампани толаме чакхъяккха йиш хургья, нагахьа санна хьалхе а тешаме, дика кийчо йой. Дахкаш дола жа латтаргдола кошараш лазарашта духьала дезинфекци яь, нувхех, кхох цIенъяь, Iоахарий чулаттаргдола клеткаш керда хьаяь, йолаш яраш тоаяь хила еза. Хьалхе а кхоачам боллаш Iалашъе еза дика йол, минеральни подкормкаш, кIалхьарцара ча, эшаргйола молхаш. Цу дерригнеца кхоачам мишта бу хьадданза хьожаш хила беза зооветеринарни болхлой.

Из деррига динза даргдоацар тешаме ца дича, бригадашка дукха Iоахарий далар кхерам болаш да. Атта лата мег некробактерноз яха лазар. Цунах цамогаш хиннача Iаьхара баге йох, тIехьагIа чура органаш а хIаланьхила мег. Иштта из нийсделча Iаьхар ла.

Баге ехача дарба дара пайда эца беза цхьан процентех латтача марганцевокисли калияхи антибиотикий эмульсехи. Лазар хала чакхдоалаш хилча, Iаьхара хIара килограмма 20 эзар единица кхоачийташ е дибиомицианата 50 эзар единица кхоачийташ е дитетракцилинаца маха тоха беза. Лазар ца даржийтара, цамогаш дола Iоахарий кхычарех дIа а къоастадаь леладе деза, кошараш хан-ханнахьа цIена а цу дезинфекци а еш.

Геттара кхераме я Iоахарашта гельминтазаш, къаьстта инвазированноста тIахьожам ца лоаттабеча боахамашка. Из лазар ца латийтара хан-ханнахьа копрологически тохкамаш де деза, цун итогашка хьежжа дарбан-профилактически гIулакхаш чакх а доахаш.

ЧIоагIа кхераме да фасциллез яха лазар а. Цунах кIалхарбоаккхаш устагIа дарба дара хIара килограмма 0,2—0,3 грамм кхоачийташ концентрированни доакъарца цхьана е гексихол. 6—8 миллиграмм кхоачийташ е дертил луш дегельминтизаци е еза. Лазар чIоагIделча хIара килограмма 150 миллиграмм кхоачийташ е ацамидофон, е ацетвикол яла еза устагIа доакъарца.

ДегIа эсала долча жана, къаьстта а къона долчарна, март бетта диктиокаулез, нематодироз, кхы тайпа стренгилятозаш хила тарлуче. Уж инвазияш хилча дарба деш пайда эца беза укх препаратех: устагIа хIара килограммага 50 — 60 миллиграмм кхоачийташ концентрированни доакъарца луш, панакура гранулятах, итт килограмма шиъ грамм кхоачийташ мебенвета гранулех, 15 миллиграмм цхьан килограмма кхоачийташ нилверзмах. ТIеххьарчунца маха тоха беза.

Март бетта тIеххьарча деношка Iоахарий эхинококкоз [illegible]

лу. Из лазар ца кхетийтара жа Iуллашцей фермашкен лелача жIалешта дегельминтизаци е еза. Цу гIулакха пайда эца беза укх препаратех: цхьа килограмм дозала 5 миллиграмм кхоачийташ дронцитах, 0,004 грамм кхоачийташ арекоминах, 0,25 грамм кхоачийташ феносолах. Цу молхашца маьхий детта деза. Боахамий кулгалхошен зооветспециалисташен йоакхо е еза жа эшша минеральни брикеташца — мотхьекхарашца Iалашдара.

Шелковской, Наурски, Надтеречни районий даьгIенашка бIаьстан юххье доажадеш жа энтеротоксемия яха лазар кхийтта цамогаш хулаш моттигаш нийсъяла тарлу. ХIана аьлча, цу хана даьгIенашка буц къе а йолаш уж дизац. Цу хана Iуйрийна хьайбашта тоъал йол телаш ца хилча, гIел а луш лазарашта духьалъотта низ боацаш дус.

Цамогаш хила доладеналга гучадаьлча, яра а ца доахаш чусопадаь кхаба деза жа. Иштта леладе доладаьчул тIехьагIа а ши-кхо ди даьлча уж цамогаш хулаш нийслой, царна маьхий детта деза бивалентни, гипериммунни сывороткаца, хIаьта 12—14 ди даьлча вакцинаца.

БIаьсти диагностически тохкамаш делга лохдича къаьстта а Сунженски, Шаройски, [illegible] Грозненски, Гудермесски районашка доахана юкъе шерра даржа мегаш да бруцеллез, туберкулез яха лазараш. Иштта из нийс ца далийтара района керттерча ветеринарни лораша, ветлабораторей заведующешца цхьана, цу лазарий инфекци гучаяккхара ерригача фермашка тохкамаш делга Iалашде деза, уж лазараш ца даржийтара чакхйоахаргйолча ветеринарно - санитарни, лаьрххIа йолча кхыча мероприятей план оттае еза, цу хьакъехьа боахамашка беча балха хадданза тIахьожам а лоаттабеш, хIара колхоза, совхоза, доалахьара доахан леладеча моттига лаьрххIа кийчваь цхьацца ветспециалист тIачIоагIве веза.

Шера юкъера лаьрхIача 25 процент туберкулезах, бруцеллезах цамогаш долаш гучадаьннача фермера доахан дерригаш а ца хийцача даргдац дарба дара. ХIаьта кердадараш дIаоттадалехьа ветеринарно - санитарни, балхаш чакхдаха деза.

Дахка кийчденна дахка доахан къаьстта ца леладича, доахана шамарашта лазар кхийттадий е дац хара тохкамаш деш доацача, хьайбаш чусопадаь лоаттадеча юкъа мастит яха лазар дола доахан алсамдовла мег. ХIаьта укх хана уж къаьстта дукха дахк. Цудухьа дахка гаргакхаьчача доахана хадданза тIахьожам лоаттабеза ветспециалисташа, мастит яха лазар кхийтта белгало гучаяьлча ханнахьа дарба де кхоабергболаш.

Республика шаьрача районашка ухнача боахамашка леладеча доахана цIока кIала горо дахкача фуэх хьахинна личинкаш дийнлургья март, апрель бетта. Доахана тIара уж лаьтта легаргйоацаш, нарех гувраш хьахургдоацаш хIама де деза. Колхозий, совхозий, доалахьа долча деррига доаханга хьежа а хьежа, цIока кIала личинкаш яра гучадаьлча, уж йоаяра хьайбана молхашца тIагIолла обработка е еза. Личинкаш Iайнача моттига диокафос тIайотта, е хица эзь 4 процентах латта хлорофос букъ тIа гIолла хьакха еза.

БIаьсти йIоахьлушше а хьайбай цIий толхадеш йола фашкарг дийнлургйолаш я. Из ший ханнахьа хIалакье йиш хургйолаш хIанззе а мел эшар Iалашде деза. Кийча хилийта еза доахан лувчадара ваннеш, опрыскивателаш, молхаш тохаш йола инвентарь хилийта еза тоъал эша молхаш, къаьстта а акарицидни, химиотерапевтически яраш.

Боахамий кулгалхоша, зооветеринарни болхлоша дицдала йиш яц, хьайбашта хулача лазарашта духьала профилактика яр, цар продукци алсамъяккхара лоархIаме таро хилар.

Б. ДИКАЕВ,
Нохч - ГIалгIай НИВС паразитологически лабораторе заведующи, ветеринарни IилмаI кандидат.

ДОАЗОЛ ДЕХЬЯРА

1993 шера цаIйола Европейски Экономически Сообщества чура рынок вIашагIйоллара хьакъехьара перспектива чIоагIа сагото яйташ я Фиат яхача легковой автомобилаш еча йоккхагIъярех йолча Итальянски концернана доал дерашка. Царна хетачох промышленноста, массала автомобильничун, капиталаши товараши паргIатта леладаро чIоагIа зе дергда Фиата конкурентноспособностан продукце экспортни таронаштен.

Фиата проблемашта «бехке ба» шоаш предпринимателаш хинна ца Iеш, цар «смежникаш а». ТIеххьарча шерашка гучадаьннад ЕЭС кхыболча членел Итали дикка тIехьаюсаш хилар наукаемки отраслешка, электронике, станкостроене, долче из ца Iатгъаш дисац Фиата предприятей хьалха латтача технологе боарама.

Шоай гIулакх тоадар духьа концерна кулгалхоша пайда эц чурча а арахьарча а таронех. Эггара хьалхарча плане латт алапеш юха озар а уж лохдар а. ШоллагIча — отраслешта сихха новкъостал дергдола мехка правительства гIулакхаш. Специалисташа йоах, Фиата запасе кхы а кхо шу да, цхьабакъда концернана цу юкъе кIалхаръяла ца моге цунна хала ханаш тIеоттаргья Малхбузен Европа экономически структура хургйолча схемана юкъе гIоргьяц из.

Сурта тIа «Фиат Типо» — перспективни модель, цун новкъосталца концерн лерхIаш я Малхбузен Европа автогигантащцара конкуренци чакхъяккха.

ТАСС фотохроника.

Да воаца рузкъа

Европейски, американски музеяшка дIа-хьа яхьара кхерам цIенхаштта тIабессаб ший тайпара кхы цхьаькха йоацача Таиланда культурни тIехьаленна. Антиквариат малхбузехьарча туристашкен хьалдарашкен йохка аьнна лаьрххIа вIашагIкхийта бIарчча корпорацеш я Таиланде. Доазол дехьа ехка (массаза а яхар мо, къайлагIа) искусства хIамаш частни коллекцешка юс.

Цул совгIа, тайски гензаш духхьал лечкъаеш а дIакхухь, 1964 шера цхьан храма чура Вишну дьала бIалгIа лочкъаяь йиххьаьча тайпара. ТIехьагIа, бакъдар аьлча, даьхена юха-м кхаьчай из, цхьабакъда, тайски парвительства нонагIо мах бала-м бийзаб цунах американски музейна.

Каст-каста моттигаш нийслу лаьттах доахна деза кхерий кораде аьттув баьнна археологаш хIамах сакхувш болча пис наха бовхаш е герз тIа а увттадеш дарегIа царгара дIадоахаш. ЛаьттагIара шоашта кораяь безача маьха хIамаш доазол дехьа дIакхухьаш бола «акха» археологаш яхараш а дукха баьннаб. Бакъда, тайски таможенникаша болх во биц, цхьабакъда, хьалхагIе а денз цу гIулакхашка баьнна арахьара тIауха нах шек бовлац: хIанз вIаштIехьдаьннадеце а, цIаькха даьхкача даргда. ХIаьта цул совгIа, бокъо йоацар леладерашта хов лира таIазар шоашта хургдоацилга. Бакъдар аьлча, гIод такха-м дезаргда, цкъаза кIезига а ца тохкаш, цхьабакъда, массаза а яхар мо, гаьна ца доалаш цу тIа соц гIулакх. ХIаьта, дайна ахча совнагIа юхаметтаоттаде йиш я цIаькха а Таиланде юхабаьхкача. Бангкока, Аюте (Таиланда къаьнарча столица), кхыча городий цхьайолча антикварни тикашкара хIанз а тIехьа эца йиш йолаш я океанал дехьа массехк итташ эзараш долламаш мах хила йиш йола XVII—XXII бIаьшеренашка искусства дукха произведенеш.

Егор БЫКОВСКИЙ.
(АПН).

Вашингтоно «ак» хIана йоах

Дукха ха йоацаш США паччахьалкхен департаменто хьакхайкадаьд, ядерни тохкамашта доазув оттадарен геттара соцадарен хьакъехьа Советски Союзаца дIахо ещ йола переговораш соцайойла аьнна американски администраце решени яь хилар.

США администраце цу дещах лаьца яь решени чIоагIа духьала я 1987 шера 10 декабре цхьана яьча советско - американски заявленена. Цу заявлене тIа аьннад, ядерни тохкамий хьакъехьа СССР-ан США-нен юкъе ещ латта переговораш йолча хана юхьанца боакха гIа а лаьрхIе оагIонаш вIаши дагайсал ядерни герза лаьттанна кIалха деча тохкамашта доазув оттадарах долча 1974 шерарча Договора а маьршача гIулакхашта лаьттанна кIалха ядерни лелхамаш дарах долча 1976 шерарча Договора а ратификаци е йиш хулийтаргйолаш дола тIахьожама пайдана гIулакхаш чакхдахара. Белгалдаьхача договорашта ратификаци яьчул тIехьагIа оагIонаш дагаяргья бухсоцаш лерхIачунга — герзаш дIадахара процесса цхьа дакъа хиларах тарра, ядерни тохкамаш геттара соцадарга бодача наькъа тIа ядерни тохкамашта (дукхалген низагеи диллача) дIахо юкъ-юкъе доазонаш увттадара.

ХIанз духьала хIанай США администраци ядерни герза тохкамаш геттара соцадара?

Ядерни герзашта модернизаци яра тIаерзаяь США уйла хьалхагIа а санна Вашингтона арахьарча политика средствай таронашка хилар бакъде йиш йолаш да. Из бакъдеш я непатеха араяьккхача «2010 доклада» тIа хьахьекха керттерз лостамаш а долаш йола Пентагона планаш. Цу тIа дувцачох, ядерни герз кийчдара программа кхоачашъяра дIадахийта оттадаьд 250 миллиард доллар. Цу тайппара, тактически стратегически гIулакхашта лаьрхIа ядерни тIема гIирсаш кийчдарга, тахкарга, хьадарга дIадохийта ахча укх гаргарча 20 шера юкъера лаьрхIача цкъан ахаззен дукхагIа хургда, хIанз дIаухийтачул.

Алхха цхьайола керттера программаш ювцаргья аз.

Эггара хьалха из да «кхоалагIча ноахалах» дола ядерни герз кийчдари тахкари. Ракеташта духьаларча оборона системе пайда эца лаьрхIача, хIанз кийчъеш латтача ядерни устройствашта юкъера белгалъяха мегаргья укх тайпара яраш, ядерни тохкамашта (дукха-

— Кинетически энерге ядерни герз. Цунна чухьа ядерни эккхамах хьахиннача энерге цхьан даькъа чотах хьахул дозалга диллача йоккхий йоацача, гиперзвуковой (секунде массехк итташ километрашка кхоачаш) сухалаш йолча, зуламеча элементий хьожаьччахьа тIайодаш низ бола кIеж. Цу тайпарча герзах цкъаза «ядерни дробовик» оал.

— Ядерни микроталгIей герз. Цу тайпах йолча устройстваша, нагахьа санна уж космосе лелхийтача, хьаю белгталарча даьъа тIа ракетий радиоэлектронни аппаратура, боеголовкаш, лаьттан искусственни спутникаш, радиолокационни станцеш, бувзама средстваш, навигацеш, энергоснабжене системаш, кхыяраш йохае низ кхоачаш, хьожаьччахьа метте кхеташ, бокхха низ чу-боаллаш йола электромагнитни излученей (ЭМИ) кIеж.

— ЦIовни хьсапера ядерни (масса) герз. Из герз эккхаш хилча хьахул цу сахьате дукха эзараша километраш гаьна дIа-хьа а даьрже космосера а иштта атмосфера тайп-тайпара хIамаш хIаланьеш дола лакхаэнергетически нейтральни дакъилгех латта бокхача низа цIовнилгаш.

«КхоалагIча ноахалах» дола ядерни герз хьадарз концепцеш тахкар духьа Невадерча атомни полигоне хIанзле а лаьттанна кIалха массехказза тохкам баьб.

Кийчъяран тахкаран тайптайпарча боарамашка кхаьча хIанз йолчарел а низ боалашагIа хургйола дуккха кхы тайпа ядерни зарядаш а я США иштта. Царна юкъера белалъяха мегаргйолаш я дикалга диллача керда геттара кIоарга лаьттах йоахна къаьстта чIоагIа, объекташ хIалакье лаьрхIа «чуйолх» оалаш йола боеголовкаш а хIаьта иштта шоаш гIайтта йолхача наькъагIа хьалхагIе а оттаьча программагIа маневр е низ кхоачаш йола «маневрирующи» боеголовкаш а. МХ а «Трайдент-2» а яхача тIехнийса етталучаракеташ чу оттае йолаяла мегаш я уж 90-гIа шераш юкъекхаьчача хана.

Лаьттан тIарча бIуна лаьрхIа кийчъеш я кхессача 500 километр гаьна йода «Ланс-2» яха тактически ядерни ракет. Из хургья США-и НАТО цхьадолча мехкийи бIун герзашца йолча «Ланс» яхача тактически ракетана меттел (120 километр гаьна йода). «Ланс-2» яхача ракетана массазарча ядерни даькъал совнагIа иштта нейтронни герза керттера дакъа а кхоачаду.

США тактически авиаце самолеташта лаьрхIа нийсъеш «фо-лаьтта» яхача классах йола керда ракета 400 км. гаьна йодаш. Пентагона хетачох, цу ракетага кхоачашдулургда хьалхагIа «Першинг» яхача ракеташта тIадехка хинна декхараш.

США иштта балхаш деш «хувцалу» оалаш йола боеприпасаш хьаяра. Цар конструкцеша йиш хулийт царна «чуувттаеча ядерни компонентех» пайда эцара чотах массазарча боеприпасех ядерни яраш е. Цу тайппара, шин гIулакха лаьрхIа герз хьадара хьакъехьа да дувцар.

Лоацца аьлча, американски атомни тIемапромышленни комплексанеи Пентагонаи керте латта низаш фуннагIа-моллагIа даь я ядерни низаш дикагIа кердадаьхача ядерни герзашца кийчдара оттаяь программа кхоачашъе лерхIаш хилар, «седкъашкара тIемаш» дара ядерни средстваш хьаяр да, сона хетачох, ядерни тохкамашта доазув оттадарен уж геттара дехкарен хьакъехьара переговораш сихагIа дIайолае а хIаьта иштта ядерни лелхамашта моратори оттае а Вашингтоно ца тигара керттера бахьан.

Боенни эксперт
инарал-майор
Филипп ГОНТАРЬ.
(АПН).

КЕРДА СТИХАШ

А.-Г. Угурчиев

Машина чу хинна къамаьл

Селхан цIена, тайжа бийца
Наьна дог мо кIаьда мотт.
Дукхханеша тахан бицбаь,
Йирчабаьккха дуьхьал отт.
«Со Казахстане хьалкхийнав,
Наьна мотт цудухь хац.
Сай ма хулла Iомабе гIийртав,
ХIама хилац, сона-м хац.
Пойми ты, проклятый Сталин
Дерригнена бехке ва.
Хотели выучить мы сами
ГIалгIай мотт, но... хала ба.
Подписался на «Сердало»
ЛаьрхIа, сел я учить мотт.
Из читать да чIоагIа хала,
КIаьдвале со халча отт.
Пахан старый, хIара вечер,
Брату, сога говорит:
— Шун керташка один ветер, —
Селхан был я им избит.
За то, что хьаьшашка моаршал
Ца хаттарах, не знаю
Мишта хоатт из, хьаалал?
Аз из тIаккха, вызубрю.
Вешийга тоже из лийннав,
Ты говорит, йовсар я.
Свадьбе из корта берзан найнав
Кхы гой корта боаккхаргба»...
Из къамаьл дар машенаца
Юрта кхоачача юкъа,
Цхьан новкъосто дийцар соца,
ХIаьта аз из яздир дIа...
Нагахь цунна тIакхуваш вале,
Наьна мотт ма атта ба.
Къаман яхь шун вIалла яле,
Шо из шаьрбе хьожаргда.
Ший мотт ца ховр гIийла хургва,
Из кхычар а лоархIаргвац.
Наьна лоамаш цох ударгда,
Малав яхар, ударгдац?

С.-Б. Аушев

Фатима

Хьо лелача укх дуненах,
Хилда мерза модз.
Хьо лелача Iаьржача лаьттах,
Хилба дошо мотт.
Лира доагача хьа бIаргаша,
Са дег чу сердал тел.
Тамаш йола хоза бIаргаш,
О! Ма хоза дел.
Тамаш йолаш шершабу Iа,
Халхара хьай ког.
Iа локхача хьа пандаро,
Деладу са дог.
Шафрана цIе Iажа тара,
Я хьа герга юхь.
Яц-кх хьол хозагIа кхийна,
Укх дунен тIа йоI!
Дезаш мел дар ираз, беркат,
Деррига хьоца да.
Уне волчоа хьох бIарг кхете,
Молха-дарба да.
Ялхайтта шу, ялхайтта шу,
Хьо сов зIамга я.
Валара со ткъо шу даьнна,
Ховргдара аз фу ду.
Хьо цаI мара укх дуненча,
Йоацаш сона хет.
ГIанах-сомах са кура дог,
Хьа дегага кхача гIерт!
Валара-кх хьо йовзанза,
Цу бийсана со.
Воагаванза валара со,
Безама алано...
Бетта гонахь седкъа байча,
О! Ма хоза хет.
БIаьстен хьалхара зиза дайча,
Хьо гуш санна хет.
Хоза хет хьо яхаш йола,
Пхьилекъонгий-Юрт.
Сомах-набарах массаза, массаза,
Дуьхьал латта хьа сурт!
О! Ма ираз долаш ва, —
Хьо югаргйола кIант.
Хьоца цхьана даькъал хилва,
Товлба шинне барт.
Вахар сенна деза аьле,
Цкъаза хеталу. —
Цкъаза уйлаш сомаяьле,
Дог са тохалу.
Цкъаза дIаяхача хана,
Дего уйла ю.
Цкъаза чIоагIа бехк а баьккхе,
Дего бехке ву...
Хоастам хилба хьо кхеллача,
— Аз-м дала ях!
Баркал — нанна хьалкхеьча,
Хоза кхеярах.

Футбольни турнире котбаьннараш

Укх деношка город Грозне Орджоникидзе цIерагIча стадионе чакхъяьлар «Терек» команде лайзача спорта мастера Дудаев Шараудина хетаяь хинна Ерригсоюзни футбольни турнир. Цига дакъа лоацаш дар 1975 шера даь Краснодарера, Воронежера, Тамбовера, Омскера, Свердловскера, Ярославлера, Орджоникидзера бераш.

Дудаев Шараудина цIерагIа турнир духхьашха чакхйоаккхаш яр. Цунах шийх а къаьстта дувца доагIа. Шараудин ваьв 1939 шера 25 декабре город Грозне. Бера хана денз езаенна футболах эггара хьалха город Ленинабаде ДЮСШ-а ловза волавелар. 1958 шера Ленинабада командана юкъевахар. ТIаккха лайзар город Ташкентерча «Пахтакор» яхача команде. Цу хана из СССР лакхерча лиге ловзаш яр. ХIаьта 1962 шера денз 1969 шерага кхаччалца Грознерча «Терек» команда сий лорадеш хилар. Дуккхача юкъа цун капитан а вар. Защитник хинна из геттара тешаме, говзал лакха йолаш ловзар массе хана. 1964 шера «Б» классе шоллагIа моттиг а яьккха «Терек» юкъеяхар «А» класса цхьоалагIча лиге ловзача командашта. Из толам боаккхаш доккха дакъа юкъедахьарах Ш. Дудаева елар СССР спорта мастера цIи.

Йоккхача спорте дакъа лаьца ваьлча «Терек» ДЮСШ-а тренералла болх бе эттар из. Цул тIехьагIа дукха ха ялалехьа, цига йоккха говзал гойтарах Шараудин вохийт Грознерча «Терека» тренералла, тIаккха цун начальник волаш болх бу. Цо цига къахьийгача юкъа 1974 шера «Терек» РСФСР чемпион хилар, хIаьта 1975 шера командо юха а бокъо яьккхар «А» класса цхьоалагIча лиге ловза.

Нохч-ГIалгIайчене футбольни вахаре доккха дакъа лацарах, йоккха говзал гойтарах цунна елар «ЧИАССР культура заслуженни работник» яха цIи.

Соахка а «Терек» юххьанца команда тренер волаш болх бир цо. Ший подгруппе кхоалагIа моттиг яккхарах, вай командана бокъо елар РСФСР кхыча зонашкарча толашагIа йолча командех вIашагIъеллача керттерча зоне ловза.

Ш. Дудаева хетаяьча турнире дакъа лоацаш хинна бархI команда шин группана йийкъа хиннаяр. ЦхьоалагIча группе счет 2:1 йолаш Воронежера, 1:0 — Краснодарера, 1:0 Тамбовера командаш эша а яь 6 очко Iалаш а яь хьалхара моттиг вай къоналча мехкахоша яьккхар.

Финале ловза, грозненцаши омичаши санна, бокъо яьккхар шоай подгруппашка шоллагIча моттигашка хиннача Ярославлерен Краснодаререн бераша а. ХIаьта финале юха а котало Грознерча бераша яьккхар. Омичащцеи ярославичащцеи цхьатарра 1:1 счет йолаш лайзар уж. Цхьабакъда, тIеххьарча дийнахьа йоккхача счетаца — 5:1 — Краснодарера команда эшайир. Вай мехкахоша санна 4 очко Iалашйир омичаша а. Цхьабакъда, наьха вороташка чуйийтта бургацаш вай мехкахошка хинначарел кIезигагIа хилар цар. Цудухьа Омскерча берашта шоллагIа моттиг хьожайир, хIаьта кхоалагIа — ярославичашта.

Турнире котало яьккхарашта елар Ш. Дудаева цIерагIа карара кара тела кубок.

ТолашагIа бола футболисташ лаьрхIар вратарь Нагорный Владимир (г. Краснодар), защитник Хусаинов Беслан (г. Грозный), полузащитник Жеванюк Евгений (г. Омск), нападающи Шерстнев Алексей (г. Грозный), дикагIвола бомбардир — Лоторев Вячеслав (г. Омск).

К. ЕВЛОЕВ.

СУРТА ТIА: Грозне Ш. Дудаева хетаяьча турнире котало яьккхараш.

Н. КОБИАШВИЛЕ сурт.

МИЛИЦЕ ХОАМ БУ

Укх шера 13 марта Грозненски район Чаьчан-Юртарча № 3 йолча кафе буфетчицас Н. З. Яндаевас йохка Iо а ца йоахкаш, дIахьулаяь хиннай 29 сомен 20 кепиги маьха сигареташ.

13 марта Грозненски район Алхан - Юртарча № 65 йолча тика заведующе Р. Н. Сулейманова дохка а ца дохкаш, дIахьуладаьдар 438 сома маьха импортни сапаш.

14 марта республикански кожвендиспансера помещене чу медсестрас С. А. Марковас ше медицински гIулакх деш хиннача «К» уначохчунца дов а даьнна, цунна чов яьй.

14 марта Грозненски район Пролетарское яхача юртарча № 30 йолча тика заведующе С. Д. Бильтаева дохка а ца дохкаш, дIахьуладаьдар 321 сомен 52 кепиген маьха товар.

14 марта г. Аргуне Аргунски хьоар доаккхача завода территоре соцаяьй кийччача продукце склада оператор П. Д. Садыкова. Шелковской АТП водителa Д. М. Амерханова лелаеча ЗИЛ-130 № 87-20 ЧИО машинаца 115 сома маьха 280 килограмм хьоар арадаккха гIийртай из.

14 марта 18 сахьат даьлча г. Назранерча ПЖКХ болхло Е. И. Иванов, менна а волаш ,гр-на «Б» квартире дов а эккхийта, йиттай фусамдаьна. ТIеххьарчоа медицински новкъостал даьд.

16 марта Веденски района Харачой яхача юрта вахача цхьаннахьа балха воацача А. К. Вашаева цIагIа кораьй 1030 грамм гашиши 13 грамм анашан.

16 марта Курчалой яхача юртарча колхозни рынке кхачан товараш дохкаш базаръеча лаьцай «Курчалоевский» совхоза болхло З. С. Товсултанова. Цо баь пайда итт тума да.

16 марта сайрийна бархI сахьат доаллаш Ленина цIерагIча проспекта тIа Аргунски хлебокомбината слесара Ш. А. Эдильханова гражданиннагара «С» норкови кий яьккхай. Эдильханов лаьцав, кий юхаяьккхай.

16 марта Гребенская яхача станице «Виноградный» совхоза болхло К. А. Товмурзаева менна а волаш, Шелковской АТП ЗИЛ-130 № 82-22 ЧИО дIайнгай. Товмурзаев лаьцав.

14 марта сайрийна пхи сахьат доаллаш Ханкальски улица тIа лаьцав цхьаннахьа балха воаца А. Р. Рипачаев. № 23 йолча юкъерча школа 11-ча класса дешархочунца К. С. Тайсумовца кхерам тIа а тесса, дешархош тIара «Х» а «З» шин куртка, шин хачи яьккхай цар, цул совгIа 43 сом даькхад. Уж шаккхе лаьцав.

17 марта цхьаннахьа балха воацача И. Мамедова цIагIара кораьй: доазол дехьарча маркахь йола тепча, хьаяь тепча, тепчай хьисапе хьаяь югославски шин зажигалка, немецки гебагIаурс, зIамига калибр йолча топа 100 патрон.

25 марта сайрийна бархI сахьат доаллаш Выборгски улица тIа гражданина «А» йийтта а йийтта, цунгара плащи 150 соми даьккхад Ставропольски края «Невинномысский» совхоза болхлочо Я. С. Чокмурзаева. Чокмурзаев лаьцав.

17 марта Кошкельды яхача юртарча хIамаш йохкача рынке легковой машинай чархаш йохкача лаьцав ДАССР Хасав-Юртовски района «Родина» яхача совхоза болхло Б. А. Одуев. Цо шийна баь пайда 160 сом да.

17 марта Кошкельды яхача юртарча рынке гаташ дохкаш хиннача «Армениромгаз» ОРС-а экспедитора Ю. Г. Мхитаряна 12 сома нах Iехабаьб.

17 марта Кошкельды яхача юртарча хIамаш йохкача рынке базаръеш лаьцай цхьаннахьа балха йоаца А. М. Мустапаева. Пхийтта тума пайда баь хиннаб цо.

17 марта сайрийна 8 сахьати 30 минути яьлча Тухачевски улица тIа, менна а волаш, гражданина «П» йийттай г. Воронежерча ВИСИ студента. Човнаш хинначоа медицински новкъостал даьд.

17 марта сайрийна 7 сахьати 30 минути яьлча Лакха-Невре яхача юрта цхьаннахьа балха воацача З. Р. Висаитовеи призывника Р. Ш. Сабетиевеи юрта Совета здания юхе лаьтта ЧИВС ПМК-2 УАЗ-469 № 92-22 ЧИЗ йигай.

18 марта Урус-Мартанерча рынке промтоварех базаръеча лаьцай цхьаннахьа балха йоаца З. Ш. Гадаева. Цо шийна баьб ткъо тума пайда.

18 марта Урус-Мартанерча рынке промтоварех базаръеча лаьцай «Межрайводканал» управлене болхло Н. А. Новакова. Цо баь пайда ткъаь цаI тума да.

18 марта Урус-Мартанерча рынке промтоварех базаръеча лаьцай цхьаннахьа болхло Б. Х. Басаева. Цо баь пайда итт тума да.

18 марта г. Грозне хIамаш йохкача рынке промтоварех базаръеча лаьцай Грозненски кога гIирс беча фабрике болхло Б. Х. Басаева. Цо баь пайда цхьайтта тумен пхи соми да.

18 марта г. Грозне хIамаш йохкача рынке промтоварех базаръеча лаьцай Гудермесски горОНО бухгалтер Т. М. Ахмедова. Цо баь пайда шовзткъе кхоъ тума да.

18 марта г. Грозне хIамаш йохкача рынке промтоварех базаръеча лаьцай цхьаннахьа балха йоаца Е. Е. Мурзова. Цо баь пайда ткъаь кхоъ тума да.

18 марта г. Грозне хIамаш йохкача рынке промтоварех базаръеча лаьцай цхьаннахьа балха йоаца М. Х. Мусостова. Цо баь пайда кхойтта тума да.

18 марта Урус-Мартанерча рынке промтоварех базаръеча лаьцай Урус-Мартановски райпо «Книги» яхача тика продавец Б. Ш. Идрисова. Цо баь пайда итт тума да.

17 марта Кошкельды яхача юртарча рынке промтоварех базаръеча лаьцав Хасав-Юртовски ДРСУ-2 болхло Ш. Ч. Бетербиев. Цо баь пайда шийтта тума да.

18 марта Курчалоерча рынке промтоварех базаръеча лаьцай Омски области «Прогресс» яхача совхоза болхло Я. А. Осмаева. Цо баь пайда ткъаь кхоъ тума да.

Сурто бехк бу

Еха гота

БIаьстен балхаш дIадоладара геттара во кийчъеннай «Назрановский» совхоза № 1 йола кхаш леладу бригада. ХIанз бIаьстен - кхашка балхаш кхехкача хана укхаза цох хьадж йоагIийла а дац. Массехк саг вайра тхона укх дийнахьа бригада конторе хьалха латташ. Царца вар Пхьилекъонгий - Юртарча отделене управляющи М. Плиев.

— Цхьа кIира да, укх отделене управляющи со хержа, — йоах М. Плиева. — Саг цецваллал хIама да укхаза доаллар. 2828 гектар лаьтта да тха отделене. Бакъда, таханарча дийнахьа царех аханза я 700 гектар. Из кIезига лаьтта дац. ХIанз из аьхад, аьнна, далац гIулакх. Аьхачул тIехьагIа из тоадеш тайп-тайпара агротехнически гIулакхаш чакхдаха деза. Таханарча дийнахьа оаха дIадийнар 928 гектар гурахьа дув ялаташ мара дац. ХIаьта укх бIаьсти дIаде деза ялаташ дукха да. Укхаза цхьа хаттар отт: вIаштIехьдаргдий тха из гIулакх чакхдаккха?

Отделене 28 трактор я. Царех болх беш 8 мара яц. Оатхалаш яц, яхаш, дукха дискаш укх. ДIа мел хьежача го йиш я Iокхайса дада макхаш, кулг тоха дезаш вIашагIъяьха яда сеялкаш. Хеталу, дIадахача Iай бригаде техникана ремонт яра вIалла болх баьбац, аьнна.

Механизаторий салаIареи къахьегамеи хьалех вIалла дувца а эшац укхаза. Йоацаш я столови. Цхьа кхоале я аьхки хIама юаш, я яхаш. Из а йоккхий топаш чуйийттача санна пенах Iургаш доахкаш я. Саг кIалвала йиш йоацаш бIеха я. Иштта, йоацаш я ЦIе уголок а. ТIаккха безам боагIаргбий цу тайпарча хьалашка болх бе?

Лакхе аз яздьчунна тешал деш да, укх деношка тха фотокорреспондента И. Плиева № 1 йолча бригаде даьккха ер сурт а. Сурта тIа шоана гу, вIашагIъяьккха улла, трактор, кхыйола техника. Цун тIехьашка го йиш я массехк тонн минеральни удобрени. Из бокъонца дола дохьаж да. Укхазара массехк метр мара гаьна дац Алханчуртски канал. ДогIа дийлхача цу канала чу ух из дохьаж.

Ма даггара оарц даккха дезаш, геттара ийрча хьал да бригаде эттар.

Ч. МАГОМАДОВ.

СУРТА ТIА: «Назрановский» совхоза № 1 йолча кхаш леладеча бригаде дIакхайса яда тайп-тайпара трактора а иштта кхыча техника а оатхалаш.

И. ПЛИЕВА сурт.

Хьамсара эцархой!

№ 54 йолча «Спутник» яхача тика тIа хозтовараш дохкаш йола керда секци хьайийллай (Ленина пр. 16).

Укх чу дукха ха а ца йоаеш итташ тайпара боахаме эша хIамаш эца йиш я. ХIаьта кухонни «гIончаша» шоана сихха дика чам бола дaараш кийчдеча новкъостал дергда.

Метиво - боахама товараш, электротовараш, электросветильникаш хIара цIагIа эшаш я.

Ленински РТО.

Кооператив—из хIанзара хоза хIамаш

«Универсаме-2» (Ленина пр. 53 а) «Кооператив» яхача специализированни секцера деррига товараш мода тIеххьарча лостамагIа хьадаь да.

Укхазара швейни, трикотажни изделеш, кхалнаьхен маIача наьхен кога гIирс, сувенираш эца йиш я.

Дувла тха тика тIа!

Ленински РТО.

АПРЕЛЕРА ХАОТТАМ

Апреле, массаза яхар санна, республика шаьрача моттигашка малхбоалехьарен къулбаседа - малхбоалехьарен дукхагIа мух а хьекхаш хул, йоачан йоацаш, къаьга хул. Цул совгIа Юкъерча Азера бIайха мух хьакха а тарлу, из бахьан долаш бIаьсти, йIаьйха, фо декъа долаш хила тарлу.

Апрель чакхбоаллаш май бетта хьалхарча декаден къулбаседера а къулбаседамалхбоалехьара а шийла фо хьекхаш хила тарлу, из бахьан долаш температура лохъяла, шелал отта тарлу. Цо зе ду баьцадаарийн сомийн культураша хулача бIаьстан вегетацена.

Апреле дохк долаш а ди къувкъаш а хила тарлу.

Апрелера метеорологически рекордаш температурага диллача Грозне тIехьарча 50 шера: Эггара лакхагIа температура 33,7 градус йIовхал хиннай 1970 шера 13 апреле, эггара лохагIа температура — 7,5 градус шелал — 1948 шера 3 апреле.

1990 шера апреле СССР гидрометцентра сведенегIа Нохч-ГIалгIайчене юкъера лаьрхIача фегара температура хила тарлу 10—11 градус йIовхал йолаш, из хул дуккхача шерашка юкъе лаьрхIача хулачул цхьа градус лохагIа. Хьалхарча декаде температура 5 градус лакхагIа хила тарлу массаза хулачунца нийсича.

Бетта хургйола йоачан дуккхача шерашка юкъера лаьрхIача хулачул кIезигагIа хила тарлу. Юкъера лаьрхIача республике апреле 41 миллиметр хургьа йоачан. Дукхача шерашка даьча тохкамаша хьахьокхачох бетта хула йоачан цхьан боараме я. Цхьабакъда шаьрача моттигашка 31—32 миллиметр, лоамашкеи лоамашта юхеи 40—53 миллиметр хул из.

А. СЕРДЮКОВА,
«Грозный» яхача авиометстанце йоккхагIйола инженер-синоптик.

Наьха теркамга!

Нийса лелае газови приборех пайда ийбара бокъонаш

ТIахьожам боацаш ма йита хьалсега йола газови прибораш. Царна тIа ма дита зIамига бераш, къоаной, иштта царех пайда эца ца ховш бола гражданаш.

Диц ма де: Царех пайда ийбара бокъонаш толхайича цIа эккха, е доккха зе деш цIи яла тарлулга.

Яьгача газа продукташ (угарни газ) дохьаж доалаш я, цо иштта сага могашала доккха зе ду, цудухьа, лерттIа газ хьал ца озача, е вIалла ца озача газови приборех пайда эца бокъо лац.

Котельнера яьна, общепита даар кийчдеш йолча прибораша, газови коллонкаша газ хьал миштa оз хьаже мара горелкаш хьал ма сега.

Каст-каста хьежа пешка къовлоргашка, вентиляционни каналашка, «Грозгоргаза» ЭПУ эксплуатационни службе 20-С (газ) формах оттаяь йола акташ дIачутела. Газ феца дIанийча из эккхар кхерам ба, цудухьа ма хулла лорале!

Новкъостий! Нагахьа санна, шоашта газ хьаж кхете, сихха газови прибор пайда а ца эцаш соцае еза, вешта аьлча, газови прибора ерригa кранаш, хIаьта газобаллони установка вентилаш дIакъовла еза, тIаккха, помещене фо кхетийта деза. Цу хана цIилеторг хьалсега а гIаьле оза а йиш яц.

Газах хьалийза йола помещени цхьан сийрах экхаргьа, е цIи яргья.

Города улицашка газови, канализационни люкашта, подвалашта, наьха цIеной, общественни зданей подъездашта юхе гIолла тIехьдоалаш, нагахьа санна, шоашта газа хьаж кхете «Грозгоргаз» ЭПУ аварийни службага дIахайта укх телефонах-04.

Газови приборех доахкаш дола гIалаташ дIадаха дезараш ба газови боахама болхлой. Цу хьакъехьа шоай контрольни журнала тIа белгалъяьккхача эксплуатационни службага хоам бе.

Газовикашкара хьадеха шоай прибораш лерттIа тоаелга.

«Грозгоргаз» ЭПУ.

РАДИО

5 АПРЕЛЬ, ЕРА

7.30 — Корта бола къамаьл.
7.40 — Хоамаш.
7.55 — 8.00 — Музыка. Хаоттам.
8.15 — Передачай программа.
8.20 — Республикански газетий обзор.
8.30 — 9.00 — Халкъа музыкай концерт.
11.15 — «Патриот».
11.30 — «Наькъаш, наькъаш...» (гIалгIай меттала).
11.45 — 12.00 — Керттердар дикал.
17.15 — «Камертон» яха художественно - публицистически канал. Прямой эфир.
18.00 — Керда хоамаш.
18.10 — Керда хоамаш (нохчий меттала).
18.20 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала).
18.30 — 19.00 — Халкъа инструменташ дIалоцх (нохчий меттала).

6 АПРЕЛЬ, ПIАЬРАСК

7.30 — «Юрта Iуйренаш».
7.45 — Хоамаш.
7.55 — 8.00 — Музыка. Хаоттам.
8.15 — Передачай программа.
8.20 — Республикански газетий обзор.
8.30 — Критически волна тIа (нохчий меттала).
8.45 — 9.00 — «Къона оазаш». Литературни передача (гIалгIай меттала).
11.15 — 12.00 — «Талантий дукха бесаш» Ведениски районера художественни самодеятельноста доакъошхой выступлени (нохчий меттала).
17.15 — Передачай программа. Хаоттам.
17.16 — «ДоттагIий оазаш».
17.31 — «ЦIе сийгаш» (гIалгIай меттала).
17.46 — «Концерт».
18.00 — Керда хоамаш.
18.10 — Керда хоамаш (нохчий меттала).
18.20 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала).
18.30 — Музыка.
18.40 — 19.00 — «Советаши вахари». Радиовыпуск.

ТЕЛЕВИДЕНИ

5 АПРЕЛЬ

ЕРА

I ПРОГРАММА

6.30 — 120 минут.
8.35 — Мультфильм.
8.45 — «Къьнарча модах йола комеди» яха художественни фильм.
10.15 — Объектив.
10.50 — «СелаIад» яха халкъа кхоллама телепрограмма VIII Дунен халкъашта юкъера фестиваль. Сенегала телевидене фольклорни программа.
11.25 — Берий сахьат (английски метта урокаца).
12.25 — Коллаж.
12.30 — Ха. ТСН.
15.30 — ТСН.
15.45 — Коталон 45 шу дузаш. «Будни русской больницы» яха документальни фильм.
16.05 — Мультфильмаш.
16.30 — «Эфиопи тахан» яха кинопрограмма.
17.00 — «На приз клуба «Золотая шайба».
17.45 — «Цивилизаци кхель» яха философски беседаш.
18.30 — Ха. ТСН.
19.00 — «...16 шу даланзеи бокхагIеи».
19.45 — «Саги бокъон» яха правовой видеоканал.
21.00 — Ха. ТСН.
21.30 — Актуальни интервью.
21.40 — «Са Чайковский» В. Клиберна вIашагIкхетар».
22.15 — «Дуненга хьеж камера».
23.10 — «Халхараш, халхараш, халхараш...».
23.45 — ТСН.

II ПРОГРАММА

8.00 — Iуйрийнара гимнастика.
8.15 — Iилма - довзийтара фильмаш.
8.35, 9.35 — Природоведени. 4-гIа класс.
9.05 — Испански мотт. Iомабу 1-ра шу.
10.05 — Испански мотт. Iомабу 2-гIа шу.
10.35, 11.40 — Биологи. 8-гIа класс.
11.00 — «Бурда моден».
12.05 — «Экрана мастераш». Кинорежиссера А. Тарковский вахарахи кхоллама кхелахи. 2-гIа дакъа.
13.10 — Ритмически гимнастика.
13.40 — Документальни фильма премьера.
14.10 — «Первые радости» яхача телефильма юхагойтара сеанс. 2-гIа сери.
17.40 — Телефильм.
18.10 — «Унахцlено».
18.40 — Халкъашта юкъерча хьалах долча хаттара.
18.50 — Киножурнал.
19.00 — Дино фу хьех кхетам луш? (гIалгIай меттала).
19.15 — Фильм-реклама.
19.20 — Информационно-публицистически программа.
20.00 — Бийса даькъала хийла шун, бераш!
20.15 — Информационни программа.
21.00 — Футбол. СССР чемпионат. 2-гIа тайм.
21.45 — Иллюзион. «Голубое на голубом» яха художественни фильм (Итали. 1958 ш.).

6 АПРЕЛЬ

ПIАЬРАСКА

I ПРОГРАММА

6.30 — 120 минут.
8.35 — Мультфильм.
8.45 — «На приз клуба «Золотая шайба».
9.30 — «Саги бокъон» яха правовой видеоканал.
10.45 — «...16 шу даланзеи бокхагIеи».
11.30 — «Даха, Лаьтта!» яха экологически программа.
12.30 — Ха. ТСН.
15.30 — ТСН.
15.45 — «Баьццара лампа».
16.15 — «Воробей на льду» яха берашта дола фильм.
17.15 — «БIаьшерений кIоаргаленашкара» лелаш болча киргизи Iаьдалагlа.
17.45 — СССР халкъа ратистнас Е. Н. Гоголевас эрсийн советски авторий стихаши прозаши еш.
18.25 — Коллаж.
18.30 — Ха. ТСН.
19.00 — Прогресс. Информаци. Реклама.
19.30 — А. Оннегер. Шекспира прелюди к «Буре» яха передача.
19.40 — В. И. Ленина 120 шу дизара. «Штрихи к портрету В. И. Ленина» яха дуяха сереш йола художественни фильм. Хьалхара фильм— «Поименное голосование».
21.00 — Ха. ТСН.
21.30 — Коллаж.
21.35 — Актуальни интервью.
21.45 — Из хиннад... хиннад...
22.05 — Взгляд.
23.50 — Ден лув кхера.

II ПРОГРАММА

8.00 — Iуйрийнара гимнастика.
8.15 — Iилма - довзийтара фильм.
8.45, 9.35 — Вай гонахьара дуне. 2-класс.
9.05 — Английски мотт. Iомабу 1-ра шу.
9.55 — «Белковый клад» яха Iилма-довзийтара фильм.
10.05 — Английски мотт. Iомабу 2-гIа шу.
10.35, 11.35 — Географи. 6-гIа класс.
11.05 — «Телезко» яха журнал.
12.05 — Барбаран Гужинскаяи ловз (скрипка). (Польша ТВ).
12.45 — Футбол. СССР чемпионат. «Динамо» (Киев) — «Динамо» (Москва).
13.30 — «Делай с нами, делай как мы, делай лучше нас» яха ГДР-ера передача.
14.30 — «Первые радости» яхача телефильма юхагойтара сеанс 3-гIа сери.
17.30 — БIаьстено сихо йойту. Юъртбахаман обозрени (нохчий меттала).
18.00 — Документальни фильм.
18.10 — Информационно-публицистически программа.
18.50 — Фильм.
19.00 — Шуна хIун хета? яха прямой передача (нохчий меттала). Телефонаш: 22-26-68, 22-93-92, 22-01-65.
20.00 — Бийса даькъала хийла шун, бераш!
20.15 — Информационни программа.
21.00 — «Возрождение». Кремлине Л. Н. Толстой волча.
21.30 — Спорт массарна а.
21.45 — ЦТ фондера «Здравствуйте, все» яха художественни фильм. 1-рeи 2-гIеи сереш.

Редактора зам. М. М. ХАМХОЕВ.

ТХА АДРЕС: 364907. г. Грозный, Маяковски ул., 92. Телефонаш: редактора — 22-45-57; редактора заместителя — 22-85-07; бехктохкама секретара — 22-84-68; отделаш: партийни вахара — 22-53-12, промышленностеи транспортеи — 22-75-81, 22-65-01; юрта боахама — 22-47-84, 22-90-66; культура — 22-64-75, 22-75-78; письмой — 22-85-64; машинописни бюро — 22-89-51; корректорски — 22-89-88.

НАШ АДРЕС: 364907, г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора — 22-45-57; заместителя редактора — 22-85-07; ответственного секретаря — 22-84-68; отделов: партийной жизни — 22-53-12, 22-54-04; промышленности и транспорта — 22-75-81; 22-65-01; сельского хозяйства — 22-90-66; 22-47-84; культуры — 22-64-75; 22-75-78; писем — 22-85-64; машинописное бюро — 22-89-51; корректорская — 22-89-88.

Газет арадувл шинареи ереи, шоаттеи деношка

СФ05064. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковски, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ 1284.